

PROGRAM WYCHOWAWCZO- PROFILAKTYCZNY

**w Zespole Szkół Nr 1
im. Jakuba Stefana Cezaka w Zgierzu
w latach 2022 – 2027**

SPIS TREŚCI

I. Wstęp	4
II. Podstawa prawna programu wychowawczo-profilaktycznego.....	6
III. Działania szkoły w zakresie wychowania i profilaktyki	8
1.1 Wychowanie	8
1.2 Profilaktyka	16
IV. Działania Pedagoga Szkolnego w zakresie wychowania i profilaktyki	26
V. Obowiązki osób odpowiedzialnych za realizację programu wychowawczo- profilaktycznego	29
VI. Procedura interwencyjna.....	33
VII. Instytucje współpracujące ze szkołą i pedagogiem szkolnym w działaniach wychowawczych i profilaktycznych	36
VIII. Założenia wychowawcze	38
IX. Oczekiwane efekty działań szkoły	39
X. Skład szkolnego zespołu realizującego program wychowawczo-profilaktyczny w Zespole Szkół Nr 1 w Zgierzu	40

XI. Ewaluacja programu.....	41
XII. Propozycje tematów godzin wychowawczych dla liceum, technikum, zasadniczej szkoły zawodowej i branżowej	43
XIII. Procedury działań w sytuacjach kryzysowych.....	51

I. Wstęp

Program wychowawczo-profilaktyczny w Zespole Szkół Nr 1 im. Jakuba Stefana Cezaka uwzględnia potrzeby rozwojowe uczniów, oraz potrzeby wynikające ze specyfiki środowiska szkoły. Głównym celem wychowania jest kształtowanie osobowości ucznia na poziomie umożliwiającym mu pełnienie z powodzeniem ról życiowych w sposób aktywny, akceptowany społecznie i dający szansę na ciągły rozwój. Za podstawę wychowania przyjmujemy uniwersalne zasady etyki oraz chrześcijański system wartości. Opowiadamy się za tolerancją i poszanowaniem odrębności. Nasze działania wychowawcze i profilaktyczne mają na celu wspierać wszechstronny, indywidualny rozwój każdego ucznia. Kształtujemy postawy patriotyczne w oparciu o tradycję Szkoły, Regionu i Ojczyzny.

Szkolny system wartości jest zgodny z ogólnymi zasadami etyki i uwzględnia: patriotyzm, zdrowie, wolność, szacunek dla innego człowieka, przyjaźń, godność, tolerancję, odpowiedzialność, pracę, szacunek dla dóbr kultury, uczciwość, rzetelność, staranność, pełne zaangażowanie, integrację.

Profilaktyka to proces wspierania zdrowia i poczucia własnej wartości oraz przeciwdziałania czynnikom destrukcyjnym.

Działania prowadzone są na poziomie informacyjnym, edukacyjnym oraz na poziomie działań alternatywnych.

Działania na poziomie informacyjnym w zakresie profilaktyki są działaniami wspierającymi działania główne, same bowiem nie prowadzą do redukcji zachowań destrukcyjnych.

Działania edukacji psychologicznej i społecznej, to działania, które dostarczają takiej wiedzy i umiejętności, aby uczniowie mogli lepiej radzić sobie z zagrożeniami (uzależnieniami, stresem).

Działania alternatywne mają za zadanie zaspokoić takie potrzeby uczniów jak: potrzeby zabawy, kontaktów z rówieśnikami, potrzeby rozwijania zainteresowań, pasji.

Program wychowawczo - profilaktyczny jest powiązany ze Statutem Szkoły i obejmuje całą społeczność szkolną.

Zadanie realizacji programu, po zaopiniowaniu przez Radę Pedagogiczną i Radę Rodziców, spoczywa na wszystkich nauczycielach, przy współpracy ze specjalistami z Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej i instytucji działających na rzecz dzieci i rodziny.

Program wychowawczo-profilaktyczny oparto o przepisy prawne, Statut Szkoły, Wewnętrzny System Oceniania, Przedmiotowy System Oceniania . Podlega ewaluacji wewnętrznej i zewnętrznej. Wyniki jej podaje się do wiadomości rady pedagogicznej, rodziców i uczniów.

II. Podstawa prawna programu wychowawczo-profilaktycznego

1. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej uchwalona przez Zgromadzenie Narodowe 2 kwietnia 1997 r.
2. Konwencja o Prawach Dziecka uchwalona przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych 20 listopada 1989 r., ratyfikowana przez Polskę 30 kwietnia 1991 r. (Dz. U. 1991r. nr 120 poz. 526)
3. Program Polityki Prorodzinnej Państwa przygotowany przez Międzyresortowy Zespół ds. Opracowania Polityki Prorodzinnej Państwa powołany przez Prezesa Rady Ministrów i przyjęty w dniu 17 listopada 1998 r. przez Komitet Społeczny Rady Ministrów.
4. Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty, zwana "ustawą o systemie oświaty"(Dz. U. 1991r. nr 95 poz. 425, Dz. U. z 2021 r poz. 1915, z 2022 r poz. 583, 1116, 1700, 1730)
5. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, zwana "ustawą o pomocy społecznej" (Dz. U. z 2021 r. poz. 2268, 2270, z 2022 r. poz. 1, 66, 1079, 1692, 1700).
6. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, zwana "ustawą o wychowaniu w trzeźwości" (Dz. U. z 2021 r. poz. 1119, 2469, z 2022 r. poz. 24, 218, 1700).
7. Ustawa z dnia 29 lipca 2005r o przeciwdziałaniu narkomanii zwana „Ustawą o przeciwdziałaniu narkomanii” (Dz. U. 2005r nr 179 poz. 1485).
8. Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego, zwana "ustawą o ochronie zdrowia psychicznego" (DZ. U. Nr 111 poz. 535; Dz. U. z 2020 r. poz. 685, z 2022 r. poz. 974, 1700).
9. Ustawa z dnia 9 listopada 1995 r. o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych, zwana "ustawą o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu" (Dz. U. z 2021 r., poz. 276).
10. Statut Szkoły
11. Wewnątrzszkolny System Oceniania
12. Przedmiotowy System Oceniania

13. Rozporządzenie MEN z dnia 18 sierpnia 2015 w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej i informacyjnej w celu przeciwdziałania narkomanii. (Dz. U. 2020 poz. 1449)
14. Rozporządzenie MEN z dnia 9 sierpnia 2017 r w sprawie warunków organizacji kształcenia , wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym. (art. 127 ustęp 19 pkt.2 ustawy z dn. 14.12.2016, Dz. U. 2017 poz. 59 i poz. 949)
15. Rozporządzenie MEN z dnia 28 sierpnia 2017r zmieniające rozporządzenie w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach. (Dz. U. 2017r poz. 1643)
16. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 31 października 2018 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach (Dz.U. 2018 poz. 2140)
17. Ustawa z 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (Dz.U. z 2017 r. poz. 59) - art. 26, art. 84 ust. 2 pkt 1 i ust. 3.
18. Rozporządzenie MEN z dnia 12 sierpnia 2020r. Dz. U. poz. 1389.
19. Zbiór rekomendacji i wytycznych przez MEN – Warszawa 2020r.
20. Prawo oświatowe (Dz. U. z 2020 r. poz. 910)
21. Ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii, rozporządzenie MEN z dnia 22 stycznia 2018 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomani (Dz. U. z 2018 r. poz. 214)
22. Rozporządzenie MEN z dnia 17 sierpnia 2021r., Dz.U. poz. 1525
23. Prawo Oświatowe (Dz. U. z 2020 r. poz. 910, 1378, z dnia 2021r. poz.4, 619,762)

III. Działania szkoły w zakresie wychowania i profilaktyki

1.1 Wychowanie

CELE WYCHOWANIA I SPOSOBY ICH REALIZACJI

Lp	Cele wychowania	Sposoby realizacji celów
I	Kształtowanie postaw patriotycznych.	• Tematyka godzin wychowawczych. • Treści edukacyjne przedmiotów: język polski, WOS, HIT, historia, EDB, geografia. • Udział w akademiach rocznicowych. • Właściwe zachowanie podczas uroczystości szkolnych i państwowych. • Wycieczki krajoznawcze. • Wycieczki pozwalające korzystać z dóbr kultury. • Gazetki okolicznościowe. • Spotkania z ludźmi wywierającymi wpływ na losy Ojczyzny. • Przygotowanie do udziału w wyborach samorządowych.
II	Nauczanie odpowiedzialności.	• Tematyka godzin wychowawczych. • Tematyka zajęć edukacyjnych wszystkich realizowanych przedmiotów. • Przydzielenie opieki nad klasopracownikami. • Przydzielenie opieki nad grobami nauczycieli. • Dyżury nauczycieli na korytarzu w trakcie przerw.

Lp	Cele wychowania	Sposoby realizacji celów
		• Wybór Samorządu Klasowego. • Wybory do Samorządu Uczniowskiego. • Reprezentowanie społeczności uczniowskiej na forum szkoły i poza nią. • Przestrzeganie oraz respektowanie praw i obowiązków wynikających ze Statutu Szkoły. • Poszanowanie własności społecznej i prywatnej. • Odpowiedzialność materialna za szkody poczynione przez młodzież. • Udział w pracach społecznych. • Udział w akcjach promujących szkołę. • Wykonywanie pomocy dydaktycznych • Organizowanie samopomocy koleżeńskiej. • Wprowadzenie obowiązku zmiany obuwia w szkole. • Udział w akcji „Sprzątanie ziemi”.
III	Kształtowanie zdolności współpracy i umiejętności jej doceniania.	• Pomoc w adaptacji do nowych warunków (szkoła, bursa). • Kształtowanie wzajemnej relacji w grupie. • Tworzenie przyjemnej atmosfery w szkole. • Tworzenie w szkole wspólnoty nauczycieli i uczniów. • Udział w zajęciach pozalekcyjnych. • Wspólne organizowanie imprez szkolnych. • Tematyka zajęć edukacyjnych realizowanych w szkole.
IV	Nauczanie tolerancji i szacunku dla innych ludzi i samego siebie.	• Tematyka godzin z wychowawcą i lekcje religii. • Szkolne spotkania wigilijne.

Lp	Cele wychowania	Sposoby realizacji celów
		• Spotkania z pielęgniarką. • Zwracanie uwagi na strój ucznia. • Zwracanie uwagi na zachowanie wobec innych. • Spotkania z pracownikami Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej. • Projekcja filmów na temat istotności więzi międzypokoleniowych. • Integracja z osobami niepełnosprawnymi. • Kształtowanie postaw wobec niepełnosprawnych.
V	Wspomaganie budowy indywidualnych systemów wartości i zasad życiowych.	• Uczenie rozpoznawania i nazywania emocji oraz radzenia sobie z nimi: niepokój, napięcie, lęk, stres, przemoc, cyberprzemoc. • Tematyka godzin z wychowawcą, zajęć z języka polskiego – człowiek jako jednostka. • Spotkania z pedagogiem i psychologiem szkolnym. • Projekcja odpowiednio dobranych filmów. • Tematyka zajęć z wychowania do życia w rodzinie. • Udział młodzieży w pielgrzymce do Częstochowy.
VI	Kształtowanie zdolności do samooceny, do oceniania innych oraz do dokonywania wyborów.	• Wyposażenie biblioteki w odpowiednie pozycje o tematyce psychologicznej i z zakresu etyki. • Wyposażenie szkolnej wideoteki. • Współpraca z Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną. • Udział młodzieży w ocenianiu zachowania

Lp	Cele wychowania	Sposoby realizacji celów
		(praca w grupach). • Korzystanie z samooceny uczniów przy wystawianiu oceny szkolnej. • Udział młodzieży w akcjach charytatywnych. • Szkolne wybory do Samorządu Uczniowskiego.
VII	Przygotowanie do pełnienia życiowych ról społecznych w dorosłym życiu.	• Działalność w Samorządzie Uczniowskim i innych organizacjach. • Współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy. • Współpraca z Rzecznikiem Praw Konsumenta. • Zakres programu praktyk zawodowych i praktycznej nauki zawodu. • Tematyka przedmiotów zawodowych. • Doradztwo zawodowe. • Tematyka wychowania do życia w rodzinie. • Tematyka godzin z wychowawcą, zajęć z religii, języka polskiego, WOS, HIT. • Spotkania z psychologiem.
VIII	Kształtowanie w uczniach przekonania o konieczności ciągłego doskonalenia własnej osobowości i umiejętności zawodowych.	• Organizowanie zawodów międzyklasowych i konkursów przedmiotowych • Udział w zawodach i konkursach przedmiotowych. • Olimpiada przedsiębiorczości. • Tematyka godzin z wychowawcą. • Spotkania z absolwentami. • Udział nauczycieli w różnych formach doskonalenia. • Poradniki przekazujące informacje

Lp	Cele wychowania	Sposoby realizacji celów
		o wyższych uczelniach. • Nawiązanie współpracy z wyższymi uczelniami. • Poradnictwo w zakresie dalszego kształcenia. • Motywacja do dalszego kształcenia się. • Współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy. • Spotkania z przedsiębiorcami. • Nagrody dla najlepszych uczniów. • Apele informujące o wynikach nauczania. • Ranking klas. • Promocja czytelnictwa.
IX	Kształtowanie odporności na negatywne wpływy różnych patologicznych zjawisk społecznych.	• Tematyka godzin wychowawczych. • Przeciwdziałanie narkomanii. • Odpowiednio dobrane filmy w szkolnej w bibliotece. • Uświadomienie negatywnego wpływu niektórych subkultur młodzieżowych, sekt, mediów. • Spotkania z przedstawicielem Komendy Powiatowej Policji. • Spotkania z psychologiem. • Spotkania z pielęgniarką.
X	Współpracowanie ze środowiskiem lokalnym.	• Udział młodzieży w akcjach dobroczynnych. • Prezentacja dorobku szkoły w lokalnych mediach. • Współudział w organizowaniu uroczystości lokalnych. • Prezentowanie zasad funkcjonowania naszej szkoły w innych placówkach oświatowych.

Lp	Cele wychowania	Sposoby realizacji celów
		• Zapraszanie władz samorządowych na uroczystości szkolne. • Pozyskiwanie sponsorów dla inicjatyw szkolnych.
XI	Współpracowanie z rodzicami.	• Współpraca z Radą Rodziców. • Systematyczne informowanie rodziców o postępach dydaktycznych i wychowawczych młodzieży. • Rozpoznanie oczekiwań rodziców wobec szkoły i zebranie ich opinii o pracy szkoły. • Udział rodziców w organizowaniu uroczystości szkolnych i klasowych. • Pomoc w rozwiązywaniu trudnych problemów wychowawczych, życiowych. • Szkolna Kampania na Rzecz Walki z Głodem.

Działania szkoły w zakresie wychowania

W Zespole Szkół nr 1 szczególny nacisk kładzie się na rozwijanie czynników chroniących przed zachowaniami destrukcyjnymi. Do czynników chroniących należą m.in.:

- Silna więź rodzinna.
- Zainteresowanie nauką szkolną (nakreślenie celów życiowych, zajęcie czasu wolnego, odciąganie od uzależnień).
- Umożliwienie praktyk religijnych (wskazanie sensu życia, właściwych zachowań, dbałości o siebie, kolegów).
- Wiara w wartości społeczne, normy i prawo (wskazanie wartości życia społecznego, stosowanie i przestrzeganie praw i norm społecznych).
- Przynależność do konstruktywnych grup rówieśniczych (praca na rzecz innych).

- Pomoc materialna (kierowanie do właściwych placówek, w których można uzyskać pomoc).
- Pomoc w nauce (rozwijanie umiejętności radzenia ze stresem).

Zadania	Formy realizacji
<i>Rozwijanie silnej więzi rodzinnej</i>	• Organizacja wspólnych spotkań z rodzicami i uczniami. • Włączenie rodziców do organizacji wycieczek, uroczystości, pracy na rzecz szkoły. • Listy pochwalne dla Rodziców za pomoc w działaniach na rzecz szkoły oraz dla Rodziców, których dzieci uzyskują szczególne osiągnięcia.
<i>Rozwijanie zainteresowań nauką i szkołą</i>	• Spotkania z absolwentami szkoły, studentami. • Działalność kół przedmiotowych i kół zainteresowań. • Wyróżnianie uczniów osiągających bardzo dobre wyniki w nauce. • Organizacja spotkań z ciekawymi ludźmi na godzinach wychowawczych. . • Przedstawienie Radzie Pedagogicznej wniosków o przyznanie stypendium Prezesa Rady Ministrów. • Zachęcanie do udziału w konkursach organizowanych przez uczelnie.
<i>Praktyki religijne</i>	• Przygotowanie ciekawych form zajęć na rekolekcje z uwzględnieniem działań profilaktycznych. • Wycieczki i pielgrzymki do Częstochowy i innych miejsc religijnego kultu. • Organizacja spotkań wigilijnych. • Uwzględnienie w tematyce lekcji religii zasad profilaktyki, sensu życia, celów życiowych itp.
<i>Kształtowanie wartości i norm społecznych oraz poszanowania prawa</i>	• Zapoznanie uczniów ze Statutem, PSO, i regulaminami. • Godziny wychowawcze na temat praw człowieka. • Spotkania z pracownikami Sądu Rejonowego dla Nieletnich, Policji, Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej

Zadania	Formy realizacji
	• Warsztaty dotyczące odpowiedzialności, wartości, celów życiowych. • Włączanie uczniów do samooceny w ramach ocen z zachowania. • Nagradzanie pracy na rzecz innych i szkoły.
<i>Zachęcanie do przynależności do konstruktywnych grup rówieśniczych</i>	• Wybory i działalność Samorządu Uczniowskiego • Praca w Szkolnym Kole PCK, wolontariacie. • Nagradzanie osób pracujących społecznie poprzez informowanie o ich pracy na stronie internetowej szkoły, itp. • Propagowanie zajęć sportowych, alternatywnych.
<i>Wspieranie uczniów znajdujących się w trudnej sytuacji ekonomicznej</i>	• Wypożyczanie podręczników z biblioteki. • Pomoc jednorazowa pieniężna, zakup obiadów, biletów. • Stypendia szkolne. • Dopłaty za kino, teatr, wycieczki. • Kierowanie do Miejskiego i Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej i Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie. • Zbiórki odzieży i innych rzeczy materialnych – Ogólnopolska Akcja „Szlachetna Paczka”.
<i>Organizowanie pomocy psychologiczno-pedagogicznej dla uczniów posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego oraz opinię</i>	• Zajęcia dydaktyczno - wyrównawcze. • Zajęcia rewalidacyjne. • Terapia pedagogiczna. • Zajęcia korekcyjno-kompensacyjne. • Pomoc koleżeńska wewnątrzszkolna. • Indywidualne konsultacje z nauczycielem.

1.2 Profilaktyka

Działania profilaktyczne skierowane do młodzieży w oparciu o model informacyjny

Model informacyjny ma na celu:

- ułatwienie uczniom wejście w społeczność szkolną poprzez znajomość prawa
- dostarczenie rzetelnej wiedzy o uzależnieniach i ich skutkach oraz wyjaśnienie mechanizmów uzależnień
- zmniejszenie stresu związanego z nauką szkolną

We wszystkich klasach w oparciu o model informacyjny należy przeprowadzić niżej podane działania.

Działania profilaktyczne	Formy realizacji
<i>Zapoznanie z obowiązującymi regulaminami szkoły</i>	• Zapoznanie uczniów na godzinach wychowawczych ze Statutem Szkoły, Przedmiotowym Systemem Oceniania i Programem Wychowawczo-Profilaktycznym. • Informowanie o regulaminach pracowni.
<i>Zapoznanie z prawami i obowiązkami ucznia</i>	• Godziny wychowawcze dotyczące praw i obowiązków ucznia. • Spotkania z pedagogiem i psychologiem szkolnym na temat procedur postępowania wobec niepełnoletnich uczniów w szkole.
<i>Zapoznanie z technikami efektywnego uczenia się</i>	• Godziny wychowawcze na temat technik uczenia się. • Spotkania z pracownikami Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej, pedagogiem i psychologiem szkolnym w ramach warsztatów. • Promocja czytelnictwa.
	• Spotkania z lekarzami, pielęgniarką szkolną.

Działania profilaktyczne	Formy realizacji
<i>Przybliżenie tematyki okresu dojrzewania</i>	• Godziny wychowawcze dotyczące okresu dojrzewania. • Dyskusje po obejrzeniu filmów na godzinach wychowawczych. • Lekcje biologii i wychowania do życia w rodzinie.
<i>Zapoznanie z zagrożeniami XXI wieku (uzależnienia, nerwice, stresy, choroby cywilizacyjne, depresja, zaburzenia emocjonalne)</i>	• Godziny wychowawcze dotyczące środków uzależniających, telefonów komórkowych, gier i Internetu. • Godziny wychowawcze o społecznych, ekonomicznych i psychicznych skutkach uzależnień. • Spotkania z przedstawicielami Komendy Powiatowej Policji w Zgierzu, Sądu Rodzinnego i Nieletnich na temat prawnej odpowiedzialności młodzieży. • Spotkania z przedstawicielami różnych instytucji na temat HIV - AIDS oraz chorób zakaźnych. • Spotkania z położnymi na temat raka piersi w ramach akcji „Być kobietą” oraz „Meeting na rzecz walki z rakiem piersi i szyjki macicy”. • Godziny wychowawcze dotyczące zasad właściwego odżywiania (anoreksja, bulimia, otyłość). • Udział w konkursach dotyczących zagrożeń, np. o HIV i AIDS, narkomanii itp. • Zajęcia profilaktyczne dotyczące przeciwdziałaniu narkomanii, agresji fizycznej i psychicznej oraz cyberprzemocy.
<i>Diagnozowanie potrzeb bytowych uczniów</i>	• Godziny wychowawcze na temat możliwości udzielania uczniom pomocy materialnej na terenie szkoły, miasta, powiatu. • Indywidualne rozmowy z uczniami prowadzone przez wychowawcę lub pedagoga i psychologa.

Działania profilaktyczne skierowane do młodzieży w oparciu o model edukacyjny

W skład modelu edukacyjnego wchodzi model edukacji psychologicznej i model uczenia umiejętności społecznych.

Model edukacji psychologicznej:

- wspiera rozwój osobowy ucznia;
- zakłada, że jednostka dobrze przystosowana i dobrze radząca sobie z trudnościami będzie zdolna do podejmowania racjonalnych decyzji;
- obejmuje działania zorientowane na właściwy wybór, rozwijanie samoświadomości i samooceny.

Model uczenia umiejętności społecznych:

- kształtuje i rozwija umiejętności funkcjonowania w sytuacjach społecznych;
- przygotowuje młodych ludzi do radzenia sobie z negatywną presją rówieśników, tzw. psychiczne uodpornienie;
- kształtuje postawy asertywności, uczy mówienia NIE, wyrażania własnych opinii i oczekiwań oraz dobierania sobie przyjaciół;
- wskazuje bezpieczne sposoby wchodzenia w dorosłość.

We wszystkich klasach I w oparciu o model edukacyjny należy przeprowadzić niżej podane działania.

Działania profilaktyczne	Formy realizacji
<i>Kształtowanie umiejętności adaptacyjnych w nowym środowisku</i>	• Rajdy integracyjne i zajęcia psychoedukacyjne • Akcja „Sprzątania ziemi”. • Ślubowanie klas I • Tworzenie okazji do wzajemnego poznania się poprzez uroczystości klasowe i szkolne (np. ostatki, walentynki).
<i>Przeciwdziałanie sytuacjom stresowym</i>	• Zapoznanie ze szkołą (jej funkcjonowaniem i specyfiką). • Pomoc koleżeńska w nauce. • Indywidualna pomoc pedagoga i psychologa szkolnego w zakresie rozpoznawania dysfunkcyjności i kierowanie do Poradni Pedagogiczno Psychologicznej. • Poinformowanie uczniów o możliwościach pomocy materialnej. • Warsztaty radzenia sobie ze stresem – „Stres pod kontrolą”. • „Tydzień Zdrowia Psychicznego” – warsztaty, pogadanki.
<i>Przygotowanie do funkcjonowania w grupie społecznej</i>	• Organizacja wycieczek klasowych. • Przygotowanie klasowej Wigilii, andrzejek, mikołajek, itp. • Organizowanie szkolnych obchodów święta wiosny.
<i>Prowadzenie edukacji antyuzależnieniowej</i>	• Działania dotyczące przyczyn i skutków uzależnień. • Warsztaty i treningi. • Plakaty tematyczne. • Konkursy. • Działania propagujące wolne od uzależnień formy spędzania wolnego czasu (wycieczki, rajdy klasowe, rozgrywki sportowe itp.). • Spotkania z pracownikami MONAR - pracującymi z młodzieżą uzależnioną.

Działania profilaktyczne	• Warsztaty asertywności. • Spotkania uczniów z przedstawicielem Mazowieckiego Centrum Profilaktyki Uzależnień na temat: "Uwaga dopalacze i para narkotyki – nie dopalaj się bo się spalisz". • Udział klasy w happeningu lub innej formie dotyczącej promocji zdrowia oraz promującej działania artystyczne uczniów.
---------------------------------	---

We wszystkich klasach II i III w oparciu o model edukacyjny należy przeprowadzić niżej podane działania. Działania zorientowane na właściwy wybór

Zadania	Formy realizacji
<i>Kształtowanie asertywnych postaw wobec środków uzależniających poprzez:</i> • werbalizację potrzeb • radzenie sobie ze stresem i z presją grupy • wzajemne wspieranie • sztukę odmawiania	• Realizacja na godzinach wychowawczych tematów o systemie wartości, kształtowaniu charakteru, zachowań asertywnych itp. • Spotkania z psychologiem, pedagogiem. • Konkursy, filmy, inscenizacje i ich omawianie. • Zajęcia na temat: „Stres pod kontrolą”
<i>Zapoznanie z zasadami skutecznej komunikacji poprzez:</i> • analizę przyczyn zakłóceń w procesie komunikacji • rozwijanie umiejętności aktywnego słuchania • poznanie zasad skutecznej komunikacji • rozwijanie empatii	• Warsztaty doskonalące umiejętności komunikowania się. • Warsztaty dotyczące rozwiązywania konfliktów. • Spotkania z pracownikami Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej. • Realizacja zasad skutecznej komunikacji na wszystkich zajęciach lekcyjnych i pozalekcyjnych.
<i>Kształtowanie pozytywnego myślenia o sobie poprzez:</i> • poznawanie swoich mocnych stron • docenianie własnych, najmniejszych sukcesów	• Zajęcia dotyczące poczucia własnej wartości. • Doskonalenie technik uczenia się. • Organizowanie kół zainteresowań umożliwiających uczniom rozwijanie talentów, umiejętności, uzdolnień.

Zadania	Formy realizacji
	Promowanie sukcesów młodzieży (artystycznych, naukowych, sportowych itp.), poprzez pochwały, nagrody.
Profilaktyka chorób XXI w.	- Spotkania z lekarzami różnych specjalności. - Omawianie tematyki dbałości o zdrowie na godzinach do dyspozycji wychowawcy. - Projekcje filmów o tematyce profilaktycznej i dyskusje nad nimi. - Organizacja i udział uczniów w konkursach wiedzy o chorobach (AIDS, HIV, narkomania itp.). - Organizacja akcji: - Dzień bez papierosa - Światowy Dzień Walki z AIDS, itp.

We wszystkich klasach IV i V w oparciu o model edukacyjny należy przeprowadzić niżej podane działania. Kształtowanie odpowiedzialności za życiowe wybory.

Działania profilaktyczne	Formy realizacji
Kształtowanie właściwych postaw wobec uzależnień poprzez: - informowanie o społecznych i zdrowotnych skutkach uzależnień - zwalczanie mitów narkotykowych	- Godziny wychowawcze na temat społecznych i zdrowotnych skutków uzależnień. - Filmy o uzależnieniach i dyskusje na godzinach wychowawczych. - Spotkania z osobami pracującymi z młodzieżą uzależnioną - lekarze, terapeuci.
Doskonalenie umiejętności interpersonalnych poprzez: - poszanowanie godności innych - poszanowanie zdrowia i życia	- Zajęcia doskonalące umiejętności interpersonalne. - Godziny wychowawcze lub tematy na lekcjach religii o hierarchii wartości, ideałach. - Dyskusje na języku polskim o wzorcach osobowych w literaturze itp.
Kształtowanie odpowiedzialności:	Godziny wychowawcze dotyczące właściwych wyborów.

Działania profilaktyczne	Formy realizacji
• za siebie i innych • za podejmowane decyzje i zachowania	• Zachęcanie do pomocy koleżeńskiej w nauce. • Udział młodzieży w akcjach charytatywnych • Aktywna współpraca z Domem Dziecka w Grotnikach, Dąbrowce Wielkiej.
<i>Szerzenie wśród młodzieży znajomości prawa i wyrabianie nawyku poszanowania go</i>	• Spotkania z przedstawicielami Komendy Powiatowej Policji w Zgierzu, pracownikami Sądu Rejonowego w Zgierzu, pracownikami Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Zgierzu • Udział młodzieży w rozprawach sądowych. • Godziny wychowawcze dotyczące obowiązków ucznia i konsekwencji za ich lekceważenie.
<i>Kształtowanie postaw tolerancji dotyczących:</i> • HIV/AIDS • różnych wyznań religijnych • różnych narodowości • odmiennych poglądów itp.	• Dyskutowanie o problematyce tolerancji na godzinach wychowawczych, religii, wychowaniu do życia w rodzinie itp. • Spotkania z pracownikami ośrodków MONAR, z lekarzami. • Warsztaty tolerancji, HIV/ AIDS. • Konkurs wiedzy o AIDS. • Spotkania z pracownikami SANEPIDU. • Konkursy plastyczne. • Przekazywanie informacji o HIV/AIDS na lekcjach biologii.

We wszystkich klasach w oparciu o model edukacyjny należy przeprowadzić niżej podane działania. Przygotowanie do pełnienia nowych ról społecznych

Działania profilaktyczne	Formy realizacji
<i>Przygotowanie do zdawania egzaminów:</i> • maturalnych • na uczelnie wyższe, itp.	• Zapoznanie z regulaminem egzaminu maturalnego. • Realizacja tematyki "Jak zdać egzamin maturalny ?" . • Spotkania z pracownikami wyższych uczelni. • Udział w Dniach Otwartych uczelni. • Współpraca z Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną w Zgierzu w zakresie indywidualnej pomocy w wyborze studiów – zajęcia pt. „Kim będę?”. • Udostępnianie aktualnych informacji o szkolnictwie wyższym (informatory, ulotki). • Udział w próbnej maturze.
<i>Zapoznanie z technikami relaksacyjnymi, redukującymi napięcie przed egzaminami</i>	• Warsztaty dotyczące radzenia sobie ze stresem - „Stres pod kontrolą”. • Spotkania z pracownikami Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej.
<i>Kształtowanie postaw odpowiedzialności za innych i społecznej użyteczności</i>	• Spotkania z lekarzami – Akcje Honorowego Krwiodawstwa. • Pomoc koleżeńska w nauce. • Propagowanie i praca młodzieży w szkolnym wolontariacie.

Działania profilaktyczne skierowane do rodziców

Działania Zespołu Szkół nr 1 skierowane do rodziców mają im pomóc w trudnej sztuce wychowania dzieci.

Zadania skierowane do rodziców	Formy realizacji
Informowanie o: • pracy szkoły i jej regulaminach • funkcjonowaniu dziecka w szkole	• Zapoznanie ze Statutem Szkoły, PSO, Programem Wychowawczo-Profilaktycznym • Informowanie o wynikach w nauce i zachowaniu na spotkaniach z rodzicami. • Rozmowy telefoniczne z rodzicami. • Elektroniczny dziennik – Librus.
Włączanie rodziców do pracy na rzecz szkoły	• Spotkania z wychowawcami (indywidualne i grupowe). • Rozpoznawanie oczekiwań rodziców. • Pomoc rodziców przy organizacji uroczystości klasowych i szkolnych. • Zapraszanie rodziców na uroczystości szkolne i klasowe.
Doskonalenie wiedzy i umiejętności z zakresu wychowania i profilaktyki	• Spotkania z przedstawicielami Komendy Powiatowej Policji, Sądu, Poradni Psychologiczno- Pedagogicznej, Mazowieckiego Centrum Profilaktyki Uzależnień. • Zajęcia profilaktyki uzależnień, pedagog i psycholog szkolny. • Wskazanie literatury pedagogiczno-psychologicznej. • Indywidualne spotkania z wychowawcą, pedagogiem i psychologiem. • Spotkania rodziców z dyrektorem szkoły.

Działania profilaktyczne skierowane do nauczycieli Zespołu Szkół nr 1

Zadania	Formy realizacji
<i>Doskonalenie umiejętności wychowawczych</i>	• Poznawanie przepisów określających pracę wychowawczą i profilaktyczną szkoły. • Prezentowanie Harmonogramu Wychowawczo-Profilaktycznego podczas posiedzeń rad pedagogicznych. • Przygotowanie i przeprowadzanie rad szkoleniowych dotyczących pracy z młodzieżą w ramach profilaktyki.
<i>Propagowanie kursów i szkoleń</i>	• Informowanie o kursach, szkoleniach w pokoju nauczycielskim. • Informowanie o formach doskonalenia podczas rad pedagogicznych i szkoleniach z zakresu profilaktyki. • Diagnozowanie potrzeb w zakresie doskonalenia. • Promowanie nauczycieli doskonalących się w wychowaniu i profilaktyce.
<i>Spotkania RP z pracownikami instytucji działających na rzecz młodzieży</i>	• Spotkania z pracownikami : - Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej - Sądu dla Nieletnich - Komendy Powiatowej Policji
<i>Wspieranie nauczycieli w pracy wychowawczo-profilaktycznej</i>	• Spotkania wychowawców z pedagogiem, psychologiem i rozwiązywanie problemów wychowawczych w klasach.

IV. Działania pedagoga i psychologa szkolnego w zakresie wychowania i profilaktyki

Klasa	Działania pedagoga i psychologa
Klasa I	Prowadzi: • Pomoc przy zamianie klasy, profilu. • Spotkania na godzinach wychowawczych, informowanie o zadaniach pedagoga szkolnego. • Godziny wychowawcze na temat : "Palenie czy zdrowy styl życia – Twój wybór”. • Zajęcia na temat agresji, przemocy • Zajęcia pt.: „Znajdź w sobie siłę” – jak radzić sobie z lękiem, stresem i innymi trudnymi emocjami. • Zajęcia integracyjne i psychoedukacyjne Organizuje, koordynuje: • Warsztaty antynarkotykowe • Spotkania z przedstawicielem Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej. • Zajęcia na temat „Uwaga dopalacze i paranarkotyki – nie dopalaj się bo się spalisz” • Zajęcia psychoedukacyjne w zakresie ochrony i promocji zdrowia – przeciwdziałania HIV/AIDS oraz kryzysom psychicznym • Inne - wg potrzeb.
Klasa II, III IV	Prowadzi: • Godziny wychowawcze na temat bieżących problemów klasy, pracy pedagoga. • Zajęcia na temat uzależnień, agresji, przemocy • Zajęcia na temat „Stres pod kontrolą”

Klasa	Działania pedagoga i psychologa
	Organizuje, koordynuje: • Warsztaty profilaktyki uzależnień • Warsztaty z doradztwa zawodowego • Spotkania z przedstawicielem Komendy Powiatowej Policji na temat odpowiedzialności młodych ludzi. • Spotkania z przedstawicielami Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej • Spotkania z przedstawicielem Fundacji Wsparcia Psychospołecznego • Spotkania antynikotynowe. • Warsztaty asertywności. • Warsztaty wg potrzeb.
Klasa V	Prowadzi: • Spotkania na godzinach wychowawczych dotyczące wyboru studiów, korzystania z informatorów. • Informator – Kierunki Studiów. • Zajęcia na temat „Stres pod kontrolą” Organizuje, koordynuje: • Spotkania z pracownikami wyższych uczelni. • Warsztaty na temat stresu.

Ponadto pedagog i psycholog:

1. Udziela indywidualnej pomocy uczniom i rodzicom.
2. Organizuje pomoc koleżeńską dla osób mających kłopoty z nauką.
3. Organizuje konkursy plastyczne.
4. Kieruje rodziców do instytucji według indywidualnych potrzeb
5. Dokonuje monitoringu i ewaluacji programu wychowawczo- profilaktycznego:
 - analiza opinii i orzeczeń z Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej
 - rozmowy z uczniami, rodzicami, wychowawcami
 - informowanie Rady Pedagogicznej i dyrekcji o sytuacji wychowawczej w szkole

6. Organizuje rady szkoleniowe dotyczące spraw wychowawczych profilaktycznych (tematyka wg potrzeb).
7. Promuje i wspiera uczniów słabo sytuowanych:
 - rozpoznanie sytuacji rodzinno-maturalnej
 - organizowanie pomocy materialnej dla uczniów - obiady
8. Utrzymuje kontakt z instytucjami pracującymi z dziećmi, rodzinami:
 - Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Zgierzu i Ozorkowie
 - Sanepid
 - Komenda Powiatowa Policji w Zgierzu
 - Miejski Ośrodek pomocy Społecznej w Zgierzu i Ozorkowie
 - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Zgierzu
 - Straż Miejska
 - Sąd Rejonowy dla Nieletnich
 - Kuratorzy Sądowi
 - Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie
 - Mazowieckie Centrum Profilaktyki Uzależnień
 - Dom Dziecka w Dąbrowce Wielkiej i Grotnikach
 - Fundacja Szlachetna Paczka
 - Polski Komitet Pomocy Społecznej – zarząd okręgowy w Łodzi
 - Stowarzyszenie Pomocy Psychologicznej „Nadzieja” w Łodzi
 - Fundacją Wsparcia Psychospołecznego w Łodzi

V. Obowiązki osób odpowiedzialnych za realizację programu wychowawczo-profilaktycznego

Obowiązki dyrektora:

1. Zna przyczyny i sygnały ostrzegawcze sięgania po środki uzależniające przez uczniów.
2. Pozyskuje Radę Rodziców do realizacji programu wychowawczo-profilaktycznego.
3. Dąży do integracji grona pedagogicznego, Rady Rodziców, Samorządu Uczniowskiego i ich współpracy w procesie wychowania i profilaktyki.
4. Zna osoby i instytucje (z adresami i telefonami) pracującymi na rzecz dzieci i rodziny.
5. Planuje rady szkoleniowe z zakresu profilaktyki.
6. Analizuje możliwości szkoły w dziedzinie realizacji programu.
7. Ustala zasady postępowania w przypadku występowania problemów uzależnienia i nieprzestrzegania statutu (współpraca z gronem pedagogicznym, pedagogiem, specjalistami spoza szkoły).
8. Kontroluje realizację programu profilaktyki w szkole i dba o właściwy podział obowiązków w jego ramach oraz o systematyczne dokumentowanie jego realizacji (wpis w dziennikach wychowawcy, pedagoga).
9. Zna przepisy prawne dotyczące działalności profilaktyki szkoły.
10. Podejmuje ostateczną decyzję wobec uczniów, którzy posiadają, rozprowadzają, odurzają się środkami uzależniającymi lub nie przestrzegają statutu szkoły.
11. Nie lekceważy sygnałów o potrzebie pomocy uczniom.
12. Aprobuję alternatywne formy spędzania czasu wolnego i mobilizuje nauczycieli i uczniów.
13. Dąży do stworzenia wokół szkoły stref wolnych od środków uzależniających poprzez:

- wprowadzenie całkowitego zakazu posiadania narkotyków i dopalaczy w szkole i wokół niej oraz ich używanie,
 - wprowadzenie całkowitego zakazu palenia papierosów i e-papierosów w szkole i wokół niej,
 - zabezpieczenie szkoły tak, aby osoby obce nie mogły wchodzić do szkoły (dyżury nauczycieli i pracowników - wejście do szkoły).
14. Promuje nauczycieli doskonalących się w zakresie wychowania i profilaktyki.
15. Sprzyja pozytywnym relacjom nauczyciel - uczeń, między uczniami oraz nauczyciel - rodzic.
16. Wspiera finansowo działania profilaktyczne na miarę możliwości szkoły.

Obowiązki pedagoga szkolnego

1. Koordynuje zespół wychowawczy przy opracowaniu programu wychowawczo-profilaktycznego szkoły. Dbą o jego ewaluację.
2. Prowadzi diagnozę zagrożeń młodzieży w środowisku szkolnym i poza nim.
3. Informuje Radę Pedagogiczną o sytuacji wychowawczej w szkole i zagrożeniach oraz o problemach młodzieży.
4. Organizuje szkolenia Rady Pedagogicznej na temat uzależnień, profilaktyki, zagrożeń, itp.
5. Prowadzi warsztaty i spotkania w klasach.
6. Zaprasza ekspertów spoza szkoły na zajęcia, spotkania i warsztaty.
7. Nie lekceważy sygnałów o potrzebie pomocy uczniom.
8. Dbą o strefę wolną od uzależnień wokół szkoły poprzez:
 - kontrolę boiska i toalet
 - współpracę ze Strażą Miejską w zakresie monitorowania terenu wokół szkoły.
9. Udzielanie pomocy psychologiczno – pedagogicznej uczniom, rodzicom i nauczycielom.
10. Współpraca z zespołem opracowującym dokumentację dla uczniów posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego lub opinie.

11. Współpracuje z instytucjami pracującymi na rzecz rodziny i dzieci.
12. Rozpoznaje potrzeby ekonomiczne uczniów.
13. Propaguje treści i programy profilaktyczne.
14. Jest liderem w zakresie profilaktyki w szkole.
15. Systematycznie doskonali się w zakresie wychowania i profilaktyki oraz pomocy uczniom.
16. Współpracuje z rodzicami poprzez:
 - indywidualne spotkania i porady
 - informowanie o możliwościach uzyskania pomocy specjalistycznej.
17. Kierowanie uczniów do poradni specjalistycznych w zależności od wynikłych problemów.

Obowiązki pedagoga specjalnego

1. Rozwiązywanie problemów dydaktycznych i wychowawczych uczniów.
2. Rekomendowanie działań w zakresie zapewniania aktywnego i pełnego uczestnictwa uczniów w życiu szkoły.
3. Współpraca z zespołem opracowującym dokumentację dla uczniów posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego.
4. Diagnozowanie indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych, w celu określenia mocnych stron, predyspozycji, zainteresowań, a także przyczyn niepowodzeń edukacyjnych lub trudności w funkcjonowaniu uczniów.
5. Udzielanie pomocy psychologiczno – pedagogicznej uczniom, rodzicom i nauczycielom.
6. Współpracowanie z podmiotami i instytucjami działającymi na rzecz dziecka i rodziny.

Obowiązki psychologa szkolnego

1. Diagnoza sytuacji emocjonalnej uczniów.
2. Diagnoza relacji rówieśniczych w klasach (konflikty rówieśnicze, sytuacje trudne).
3. Rozmowy wspierające z młodzieżą w sytuacjach problemowych.

4. Systematyczna praca psychologiczna z młodzieżą – rozmowy indywidualne np. z uczniami posiadającymi opinie i orzeczenia z PPP.
5. Konsultacje dla rodziców - doskonalenie kompetencji wychowawczych oraz wsparcie w sytuacjach trudnych.

Obowiązki nauczycieli (nauczycieli i wychowawców)

1. Poszerzają wiedzę na temat środków uzależniających, zagrożeń młodzieży, zasad komunikacji i rozwiązywania problemów (zdobywają kompetencje w zakresie profilaktyki).
2. Znają bardzo dobrze program wychowawczo-profilaktyczny szkoły i uwzględniają go w swoich przedmiotach, planach wychowawcy klasy.
3. Zapoznają uczniów klasy i rodziców z zamierzeniami profilaktycznymi na dany rok.
4. Uczestniczą w radach szkoleniowych dotyczących zagrożeń młodzieży.
5. Starają się wprowadzać programy profilaktyczne dla uczniów.
6. Uważnie obserwują swoich uczniów i reagują na niepokojące objawy.
7. Znają środowisko rodzinne uczniów.
8. Współpracują z rodzicami, pedagogiem, psychologiem szkolnym i informują ich o wynikach w nauce i sytuacji wychowawczej (palenie, picie, agresywne zachowanie, wagary, oceny niedostateczne).
9. Działają zgodnie z Kodeksem Praw Ucznia, z Konwencją o Prawach Dziecka.
10. Propagują wzorce zdrowego stylu życia.
11. Utrzymują osobowe relacje z uczniami (poprzez konsultacje, indywidualne rozmowy, organizację pomocy koleżeńskiej w nauce).

Obowiązki rodziców

1. 1. Uczestniczą w spotkaniach organizowanych przez szkołę.
2. 2. Reagują na każde wezwanie do szkoły.

3. Znają program wychowawczo-profilaktyczny szkoły i wyrażają o nim swoje opinie.
4. Zdobywają wiedzę na temat potrzeb dzieci, zagrożeń wieku dojrzewania i sposobów przeciwdziałania im.
5. Dostarczają wzorów konstruktywnego stylu życia dzieciom.
6. Uczestniczą w pedagogizacji i programach profilaktycznych skierowanych do rodziców.
7. Włączają się aktywnie w życie klasy poprzez:
 - udział w imprezach kulturalnych i wycieczkach klasowych
8. Mają możliwość zdobywania wiedzy na temat środków odurzających, potrafią rozpoznać sygnały ostrzegawcze.
9. Dbają o dobry kontrakt z dzieckiem.

VI. Procedura interwencyjna

Procedura interwencyjna w Zespole Szkół nr 1 w przypadku:

Znalezienia narkotyków

- poinformować dyrektora szkoły, pedagoga, psychologa
- zabezpieczyć narkotyki
- dyrektor, pedagog, psycholog wzywa Policję (telefonicznie), w celu zabezpieczenia środków odurzających i spisania protokołu

Zauważenia u ucznia środków odurzających

Jeśli uczeń ma mniej niż 18 lat - natychmiast wezwać rodziców

- poinformować pedagoga, wychowawcę
- zabezpieczyć środki odurzające przy świadkach (nie wolno przeszukiwać teczek, rzeczy osobistych ucznia)
- poinformować rzeczowo rodziców o zaistniałej sytuacji, zlecić wykonanie badań i przedstawienia ich wyników w szkole

- wezwać (jeśli jest to wskazane i możliwe) specjalistę z poradni lub punktu konsultacyjnego lub wskazać rodzicom adresy najbliższych placówek pomagających uczniom
- w porozumieniu z dyrektorem wezwać Policję w celu zabezpieczenia środków odurzających

Stwierdzenia u ucznia objawów odurzenia

- nie pozostawiać go samego
- poinformować pedagoga, wychowawcę, dyrektora
- natychmiast wezwać rodziców / opiekunów ucznia, zmobilizować ich do wykonania badań i przedstawienia ich wyników w szkole oraz podjęcia działań w kierunku pomocy dziecku
- w przypadku zagrożenia zdrowia i życia zapewnić opiekę pielęgniarki szkolnej lub wezwać pogotowie (tel. 999)

Stwierdzenia u ucznia utraty przytomności lub zapaści po środkach odurzających

- wezwać pielęgniarkę, pedagoga (przez osoby trzecie)
- wezwać pogotowie (999) przez osoby trzecie
- udzielić pierwszej pomocy zgodnie z zasadami

Podejrzenia, że uczeń bierze narkotyki

- poinformować pedagoga szkolnego i dyrektora o spostrzeżeniach
- poprosić rodziców o natychmiastowy kontakt ze szkołą
- umówić spotkanie rodziców, wychowawcy, pedagoga, psychologa

Procedura interwencyjna w przypadku licznych nieobecności (wagary)

- indywidualne rozmowy wychowawcy z uczniem
- kontakt z rodzicami, informacja o frekwencji
- opieka pedagoga nad uczniem, skierowanie do odpowiednich instytucji (sąd)
- upomnienie wychowawcy klasy
- upomnienie dyrektora szkoły

- nagana dyrektora szkoły
- skreślenie z listy uczniów

Każdy przypadek wagarów należy traktować indywidualnie i poddać szczegółowej analizie.

VII. Instytucje współpracujące ze szkołą, pedagogiem i psychologiem szkolnym w działaniach wychowawczych i profilaktycznych

Nazwa instytucji	Formy współpracy
Poradnia Psycholog-Pedagogiczna w Zgierzu, w Ozorkowie	• terapia indywidualna • terapia rodzinna • poradnictwo • grupy wsparcia • konsultacje psychologiczne
Komenda Powiatowa Policji w Zgierzu	• monitoring terenu wokół szkoły • spotkania z Radą Pedagogiczną i uczniami • profilaktyka uzależnień • przekazywanie i uzyskiwanie informacji na temat odpowiedzialności młodzieży, postępowań policji • zgłaszanie przestępstw
Poradnia Zdrowia Psychicznego w Zgierzu	• rozwiązywanie problemów dotyczących zdrowia psychicznego, np. anoreksja, bulimia, otyłość, uzależnienia
Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Zgierzu	• wspieranie rodziny w rozwiązywaniu problemów wychowawczych • pomoc materialna rodzinom
Punkt Konsultacyjny MONAR	• poradnictwo • konsultacje w zakresie uzależnień
Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Zgierzu i Ozorkowie oraz Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Zgierzu	• pomoc w zakresie ekonomicznym

Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	• działania profilaktyczne • wnioski na leczenie odwykowe
Towarzystwo Gimnastyczne Sokół w Zgierzu	• propagowanie kultury fizycznej wśród młodzieży
Mazowieckie Centrum Profilaktyki Uzależnień	• warsztaty dla młodzieży i rodziców • rozpoznawanie zachowań po zażyciu narkotyków i dopalaczy
Sanepid	• prelekcje dotyczące profilaktyki antynikotynowej
Straż Miejska w Zgierzu	• nadzór placówki w ramach działań antynikotynowych
Sąd Rejonowy, III Wydział ds. Rodziny i Nieletnich (kuratorzy sądowi)	• kierowanie wniosków do sądu • monitorowanie sytuacji uczniów objętych nadzorem kuratora
Stowarzyszenie Pomocy Psychologicznej „Nadzieja” w Łodzi	• warsztaty na temat stresu, bulimii, anoreksji • warsztaty na temat HIV/AIDS
Fundacja Wsparcia Psychospołecznego w Łodzi	• zajęcia na temat HIV/AIDS i kryzysu psychicznego
Dom Dziecka w Grotnikach, Dom Dziecka w Dąbrowce Wielkiej	• pomoc materialna • monitorowanie bieżącej sytuacji ucznia
Rodzinny Dom w Zgierzu	• współpraca z opiekunami (sprawy bieżące uczniów)
Fundacja Szlachetna Paczka	• pomoc materialna

Stowarzyszenie Łódzkie Hospicjum dla Dzieci	• zbiórka nakrętek w ramach akcji „Zostań SuperZakrętakiem”
Centrum Kształcenia i Wychowania OHP w Dobieszkowie	• projekt realizowany w ramach inicjatywy na rzecz zatrudnienia ludzi młodych

VIII. Założenia wychowawcze

1. Wszyscy starają się dokładnie poznać i zrozumieć Program Wychowawczo-Profilaktyczny Zespołu Szkół Nr 1 w Zgierzu.
2. Wewnątrzszkolny System Oceniania uczniów jest przestrzegany przez wszystkich nauczycieli.
3. Wszyscy pracownicy wykonują swoje obowiązki w sposób umożliwiający jednocześnie realizowanie zadań i dążenie do spełnienia celów programu.
4. Nauczyciele dobierają treści, metody i formy pracy z uczniem tak, aby móc na zajęciach realizować cele wychowawcze.
5. Każde spotkanie z rodzicami nauczyciele traktują jako okazję do współpracy w ramach programu.
6. Wychowawcy dobierają tematykę godzin wychowawczych i innych spotkań z wychowankami ze szczególną starannością, pod kątem przydatności dla programu.
7. Rodzice chętnie współpracują ze Szkołą, zdając sobie sprawę ze swojej nadrzędnej roli w procesie wychowawczym.
8. Opiekunowie praktyk zawodowych i praktycznej nauki zawodu, realizując programy edukacyjne, przekazują także treści wychowawcze charakterystyczne dla danego zawodu
9. Samorząd Uczniowski swoją działalność opiera na założeniach:
 - Statutu Szkoły
 - Regulaminu Szkoły

- Programu Wychowawczo-Profilaktycznego

10. Wszyscy uczniowie traktują z powagą i zrozumieniem działania wychowawcze Szkoły, stając się podmiotem działań środowiska wychowawczego.

IX. Oczekiwane efekty działań szkoły

Efektem pracy dydaktycznej, wychowawczej, opiekuńczej i profilaktycznej Zespołu Szkół Nr 1 Zgierzu ma być absolwent, który:

1. Jest bogato wyposażony w wiedzę, umiejętności i kompetencje.
2. Jest gotowy do dalszego kształcenia i samokształcenia.
3. Ma poczucie własnej wartości i swoje przekonania.
4. Posiada własny system wartości i zasad akceptowanych społecznie.
5. Jest przygotowany do dokonywania świadomych wyborów.
6. Posiada umiejętność przystosowania się do zmieniających się warunków życia.
7. Jest zdolny do krytycznej analizy ofert z różnych sfer życia.
8. Potrafi korzystać z przysługujących mu praw człowieka i obywatela.
9. Posiada nawyki prowadzenia zdrowego stylu życia i życia w harmonii z przyrodą.
10. Potrafi korzystać z dorobku kultury.
11. Jest osobą kreatywną o umiejętnościach interpersonalnych.
12. Jest osobą przedsiębiorczą, przygotowaną do dorosłego życia.
13. Posiada poczucie odpowiedzialności za państwo polskie i chęć służenia Ojczyźnie.
14. Prezentuje postawę szacunku i tolerancji wobec ludzi należących do innych narodów i społeczeństw.
15. Potrafi wykorzystać szanse wynikające z członkostwa w Unii Europejskiej.

X. Skład szkolnego zespołu realizującego program wychowawczo-profilaktyczny w Zespole Szkół Nr 1 w Zgierzu

Program Wychowawczo-Profilaktyczny Zespołu Szkół Nr 1 w Zgierzu realizują wszyscy członkowie społeczności szkolnej:

- dyrektor,
- nauczyciele,
- Samorząd Uczniowski,
- uczniowie,
- pracownicy biblioteki szkolnej,
- pracownicy administracji,
- pracownicy obsługi,
- pielęgniarka szkolna,
- opiekunowie praktyki zawodowej i praktycznej nauki zawodu,
- rodzice.

XI. Ewaluacja programu

Cel ewaluacji:

- kontrola realizacji programu
- rozwój wiedzy o programie
- rozwiązywanie problemów powstających w czasie realizacji

Ocenie podlegają 4 elementy programu:

- zasoby, jakie są używane w trakcie realizacji (realizatorzy, nakłady finansowe, pomoc, materiały itp.)
- zastosowane strategie oddziaływań profilaktycznych (informacyjna, ewolucyjna, alternatywna, wczesnej interwencji itp.)
- osiągnięte wyniki bezpośrednie obejmujące widoczne zmiany przede wszystkim w strefie osobowości i zachowania
- osiągnięte wyniki "odroczone", czyli zmiany obserwowane w funkcjonowaniu psychospołecznym uczestników co najmniej w rok po zrealizowaniu programu

Program profilaktyki w Zespole Szkół nr 1 przygotowano na cykl kształcenia.

Ewaluację prowadzą osoby, które go tworzyły i realizowały.

Ewaluacja dzieli się na:

- kształcącą - skupiającą się na poprawie i wzmacnianiu programu nie tylko w fazie początkowej, ale w każdym momencie jego realizacji. Ma ona odpowiedzieć na pytania czy należy dokonać bieżących korekt określonych części programu? Informacji dostarczają tu obserwacje, ankiety, wywiady, rozmowy indywidualne.
- podsumowującą - prowadzona jest przez wyznaczone przez dyrektora grupy osób tworzących zespół. Przygotowuje on:
 - obszary, które podlegać będą ewaluacji,
 - narzędzia gromadzenia poszczególnych informacji,
 - analizę zebranych informacji,

- ustala kierunki dalszego działania,
- informuje o wynikach ewaluacji.

Ewaluacja podsumowująca ma dać odpowiedź na pytania:

- czy program powinien być kontynuowany ?
- czy jest efektywny, wartościowy, czy pozwolił osiągnąć wyniki zgodne z oczekiwaniami ?
- czy schemat programu był wszechstronny ?
- czy nauczyciele potrafili wykorzystać wszystkie zgromadzone w nim materiały?
- czy działania były jednoznaczne i właściwie dobrane, itp. ?

O wynikach ewaluacji zostaną poinformowani wszyscy pracownicy szkoły, rodzice i uczniowie.

XII. Propozycje tematów godzin wychowawczych dla liceum, technikum, branżowej

1.1 Liceum, technikum

KLASA I

1. Wybór samorządu klasowego. Bhp w szkole, instrukcje ewakuacji.
2. Gry i zabawy integracyjne.
3. Organizacja pracy – regulamin szkoły, Statut Szkoły.
4. Rajd integracyjny – zabawy psychoedukacyjne.
5. Nauka hymnu szkoły – przygotowanie do ślubowania klas pierwszych.
6. Jak budować mosty komunikacyjne?
7. Savoir-vivre na co dzień.
8. Techniki skutecznego uczenia się.
9. Agresja – jak sobie z nią radzić?.
10. Stres w szkole. Sposoby radzenia sobie ze stresem.
11. Co to znaczy „kochać ojczyznę”. Refleksje związane ze Świętem Niepodległości.
12. Przygotowanie Wigilii klasowej.
13. Ocenianie zachowania – samoocena.
14. Podsumowanie wyników nauczania w pierwszym semestrze.
15. Bezpieczeństwo w czasie ferii.
16. Poznajemy siebie. Co jest wartością dla młodego człowieka?
17. Inny nie znaczy gorszy – postawa tolerancji wobec drugiej osoby.
18. Konstrukttywne sposoby radzenia sobie w sytuacjach problemowych, np. zła ocena.
19. Poczucie własnej wartości.
20. „Mowa nienawiści i hejt w Internecie” – jak sobie z tym radzić?.
21. Profilaktyka uzależnień – „Dziękuję, nie palę”.
22. „W zdrowym ciele zdrowy duch” czyli prawda i mity na temat odżywiania.

23. Kształtowanie relacji międzyludzkich.
24. Depresja – jak pomóc sobie, jak pomóc innym?
25. Trudne sytuacje życiowe – gdzie szukać pomocy?
26. Inicjacja seksualna – czy jestem na nią gotowy.
27. Jakub Stefan Cezak – człowiek, który łączy pokolenia.
28. Zgierz- moim miastem.
29. Poznajemy naszą małą ojczyznę.
30. Trening zachowań asertywnych.
31. Dokonujemy analizy SWOT własnych przedsięwzięć. Samoocena – propozycja ocen zachowania.
32. Szkoła w dobie pandemii – przedstawienie procedur i wytycznych.
33. W jaki sposób izolacja może wpływać na relacje międzyludzkie?.
34. Podsumowanie pracy w klasie pierwszej.
35. Zasady bezpiecznego wypoczynku podczas wakacji.

KLASA II

1. Wybór samorządu klasowego. Przypomnienie regulaminu szkoły. Instrukcja ewakuacji.
2. Seksualizacja a seksting – jak ustrzec się przed cyberprzemocą?
3. Poznaję świat jako dojrzały człowiek- rozum czy intuicja?
4. Czytam, więc jestem... rozpowszechnianie czytelnictwa wśród młodych ludzi.
5. Odpowiedzialność moralna, społeczna i jaka jeszcze? Za co ja jestem odpowiedzialny?
6. Być dorosłym, być dojrzałym. Podejmowanie zobowiązań, a wywiązywanie się z nich.
7. Jak mądrze dyskutować?
8. Co może być przyczyną braku komunikacji?
9. Co oznacza patriotyzm dziś?
10. Wielokulturowość współczesnego świata – próba omówienia i oceny zjawisk.
11. Profilaktyka chorób XXI w.- bulimia, anoreksja, otyłość.
12. Przygotowanie Wigilii klasowej- tradycje bożonarodzeniowe.
13. Ocenianie zachowanie – samoocena.

14. Podsumowanie wyników nauczania w pierwszym semestrze.
15. Bezpieczeństwo w czasie ferii.
16. Przyjaźń i miłość jako podstawowe potrzeby człowieka.
17. Wciąż poznajemy się wzajemnie. Czy nasza klasa stanowi zgrany zespół?
18. Poznajemy nasze środowisko lokalne.
19. Wycieczka do Parku Miasta Tkaczy.
20. Mój wkład w kulturę lokalną.
21. Jak poprawić wyniki nauczania?
22. Savoir-vivre na co dzień.
23. Trening zachowań asertywnych.
24. „Mowa nienawiści i hejt w Internecie” – jak sobie z tym radzić?.
25. „W zdrowym ciele zdrowy duch” czyli prawda i mity na temat odżywiania.
26. Depresja – jak pomóc sobie, jak pomóc innym?
27. Trudne sytuacje życiowe – gdzie szukać pomocy?
28. Dokonujemy analizy SWOT własnych przedsięwzięć. Samoocena – propozycja ocen zachowania.
29. Szkoła w dobie pandemii – przedstawienie procedur i wytycznych.
30. W jaki sposób izolacja może wpływać na relacje międzyludzkie?.
31. Podsumowanie pracy w klasie drugiej.
32. Zasady bezpiecznego wypoczynku podczas wakacji.

KLASA III

1. Wybór samorządu klasowego.
2. Przypomnienie regulaminu szkoły. Instrukcja ewakuacji.
3. Być dorosłym, być dojrzałym. Podejmowanie zobowiązań, a wywiązywanie się z nich.
4. Jak być odpornym na negatywne zjawiska.
5. Wspomnienie zmarłych nauczycieli szkoły – refleksje związane ze świętem Wszystkich Świętych.
6. Ojczyzna – zbiorowym obowiązkiem? – o patriotyzmie dziś.
7. Tolerancja i jej granice.
8. Co jest dla mnie ważne? O systemach wartości.
9. „Mowa nienawiści i hejt w Internecie” – jak sobie z tym radzić?.

10. Przygotowanie Wigilii klasowej – tradycje bożonarodzeniowe.
11. Ocenianie zachowanie- samoocena.
12. Poznajemy nasze środowisko lokalne. Wycieczka do Parku Miasta Tkaczy.
13. Zapoznanie z dobrami kultury regionalnej i narodowej.
14. Mój wkład w kulturę lokalną.
15. Orientacja na krajowym i lokalnym rynku pracy.
16. Moje mocne i słabe strony – badanie predyspozycji zawodowych.
17. Sztuka prezentowania siebie.
18. Depresja – jak pomóc sobie, jak pomóc innym?
19. Trudne sytuacje życiowe – gdzie szukać pomocy?
20. Źródło zagrożeń dla zdrowia i życia współczesnego człowieka.
21. Dokonujemy analizy SWOT własnych przedsięwzięć. Samoocena – propozycja ocen z zachowania.
22. Jak być wybitnym w tym co robię?
23. Analiza SWOT własnych przedsięwzięć. Samoocena – propozycja ocen zachowania.
24. Szkoła w dobie pandemii – przedstawienie procedur i wytycznych.
25. W jaki sposób izolacja może wpływać na relacje międzyludzkie?
26. Podsumowanie pracy w klasie trzeciej.
27. Zasady bezpiecznego wypoczynku podczas wakacji.

KLASA IV

1. Wybór samorządu klasowego. Przypomnienie regulaminu szkoły.
2. Tolerancja i jej granice.
3. Zapoznanie z dobrami kultury regionalnej i narodowej.
4. Światowe zagrożenie terroryzmem.
5. Motywacja do dalszego kształcenia.
6. Jak być wybitnym w tym co robię?
7. Zagrożenia współczesnego świata.
8. Jak mogę być dobrym patriotą?
9. Komunikacja – co może ją zakłócić i jak sobie z tym radzić?
10. Przygotowania Wigilii klasowej.

11. Podsumowanie wyników nauczania w pierwszym semestrze.
12. Higiena osobista. Czy wszystko jest takie oczywiste?
13. „Mowa nienawiści i hejt w Internecie” – jak sobie z tym radzić?.
14. Depresja – jak pomóc sobie, jak pomóc innym?
15. Trudne sytuacje życiowe – gdzie szukać pomocy?
16. „W zdrowym ciele zdrowy duch” czyli prawda i mity na temat odżywiania.
17. Relaks - co mogę zrobić sam dla siebie.
18. Myślę, więc jestem – jak budować poczucie własnej wartości.
19. Seks i inne używki – jak nie stracić dla nich głowy.
20. „Jak mnie widzą tak mnie piszą” – jak ubrać się na rozmowę kwalifikacyjną?
21. Wolontariat – pomagamy innym.
22. Analiza SWOT własnych przedsięwzięć. Samoocena – propozycja ocen zachowania
23. Szkoła w dobie pandemii – przedstawienie procedur i wytycznych.
24. W jaki sposób izolacja może wpływać na relacje międzyludzkie?.
25. Podsumowanie pracy w klasie czwartej.
26. Zasady bezpiecznego wypoczynku podczas wakacji.

KLASA V

1. Wybór samorządu klasowego. Przypomnienie regulaminu szkoły.
2. Antykoncepcja – zapoznanie ze środkami dostępnymi na rynku oraz ich działaniem.
3. Stres i sposoby radzenia sobie z nim.
4. Jesteśmy asertywni.
5. Moje plany na przyszłość.
6. Targi Pracy- propozycje pracy dla młodzieży w powiecie zgierskim.
7. Wymarzona praca – jak osiągnąć zaplanowany cel ?
8. Patriotyzm wśród młodzieży – obchody Święta Niepodległości.
9. Cyberprzemoc- jak ją rozpoznać?
10. Profilaktyka uzależnień – alkoholizm - choroba cywilizacyjna.
11. Sztuka prezentowania siebie.

12. Odpowiedzialność moralna, społeczna i jaka jeszcze? Za co ja jestem odpowiedzialny jako pełnoletni człowiek.
13. Przygotowania do Wigilii klasowej.
14. Jak się uczyć, a jak wypoczywać? Mój plan dnia.
15. Temperament a indywidualność. Kształtowanie osobowości.
16. Sztuka negocjacji z rodzicami.
17. „Mowa nienawiści i hejt w Internecie” – jak sobie z tym radzić?.
18. Depresja – jak pomóc sobie, jak pomóc innym?
19. Trudne sytuacje życiowe – gdzie szukać pomocy?
20. Jak żyć w zgodzie z sobą?
21. „W zdrowym ciele zdrowy duch” czyli prawda i mity na temat odżywiania.
22. Ocena zachowania ucznia w klasie, w szkole i poza nią.
23. Analiza SWOT własnych przedsięwzięć. Samoocena – propozycja ocen zachowania.
24. Szkoła w dobie pandemii – przedstawienie procedur i wytycznych.
25. W jaki sposób izolacja może wpływać na relacje międzyludzkie?.
26. Podsumowanie pracy w klasie piątej.
27. Zasady bezpiecznego wypoczynku podczas wakacji.

1.2. Branżowa

KLASA I

1. Wybór samorządu klasowego. Bhp w szkole, instrukcje ewakuacji.
2. Gry i zabawy integracyjne.
3. Organizacja pracy – regulamin szkoły, Statut Szkoły.
4. Rajd integracyjny – zabawy psychoedukacyjne.
5. Poznajemy się – indywidualne prezentacje.
6. Nauka hymnu szkoły – przygotowanie do ślubowania klas pierwszych.
7. Zapoznanie z historią i tradycją szkoły.
8. Zasady dobrego wychowania.

9. Co to znaczy „kochać ojczyznę”. Refleksje związane ze Świętem Niepodległości.
10. Przygotowanie Wigilii klasowej.
11. Ocenianie zachowania – samoocena.
12. Podsumowanie wyników nauczania w pierwszym semestrze.
13. Bezpieczeństwo w czasie ferii.
14. Problem wandalizmu wśród młodzieży.
15. Techniki skutecznego uczenia się.
16. Agresja – jak sobie z nią radzić?.
17. Stres w szkole. Sposoby radzenia sobie ze stresem.
18. Problemy dorastającej młodzieży.
19. Używki i ich skutki.
20. Kształtowanie relacji międzyludzkich.
21. Wartości życia rodzinnego i mój stosunek do rodziców.
22. Inicjacja seksualna: odpowiedzialność za siebie i innych.
23. Popularyzowanie czytelnictwa.
24. Szkoła w dobie pandemii – przedstawienie procedur i wytycznych.
25. W jaki sposób izolacja może wpływać na relacje międzyludzkie?.
26. „Mowa nienawiści i hejt w Internecie” – jak sobie z tym radzić?.
27. Depresja – jak pomóc sobie, jak pomóc innym?
28. Trudne sytuacje życiowe – gdzie szukać pomocy?
29. Podsumowanie pracy w klasie pierwszej.
30. Zasady bezpiecznego wypoczynku podczas wakacji.

KLASA II

1. Wybór samorządu klasowego. Przypomnienie regulaminu szkoły. Instrukcja ewakuacji.
2. Zasady komunikowania się w rodzinie.
3. Co współcześnie rozumie się pod pojęciem patriotyzm.
4. Przyjaźń i miłość – co to?
5. Higiena osobista.
6. Tolerancja.

7. Być dorosłym, być dojrzałym. Podejmowanie zobowiązań, a wywiązywanie się z nich
8. Motywowanie do dalszej nauki.
9. Przygotowanie Wigilii klasowej- tradycje bożonarodzeniowe.
10. Ocenianie zachowanie – samoocena.
11. Podsumowanie wyników nauczania w pierwszym semestrze.
12. Bezpieczeństwo w czasie ferii.
13. Rola współpracy i pomocy grupy w osiągnięciu celów indywidualnych i grupowych.
14. Spotkanie z osobami prowadzącymi profilaktykę alkoholową.
15. Moja wizja rodziny.
16. Umiejętność selekcjonowania informacji internetowych.
17. Ochrona środowiska i jego wpływ na życie człowieka.
18. Popularyzowanie czytelnictwa.
19. Co to znaczy być dojrzałym?.
20. Szkoła w dobie pandemii – przedstawienie procedur i wytycznych.
21. W jaki sposób izolacja może wpływać na relacje międzyludzkie?.
22. „Mowa nienawiści i hejt w Internecie” – jak sobie z tym radzić?.
23. Depresja – jak pomóc sobie, jak pomóc innym?
24. Trudne sytuacje życiowe – gdzie szukać pomocy?
25. Podsumowanie pracy w klasie drugiej.
26. Zasady bezpiecznego wypoczynku podczas wakacji

KLASA III

1. Wybór samorządu klasowego. Przypomnienie regulaminu szkoły. Instrukcja ewakuacji.
2. Orientacja w lokalnym i krajowym rynku pracy.
3. Sztuka prezentowania siebie.
4. Przygotowanie do dorosłego życia.
5. Moje plany życiowe – nauka, rodzina, praca.
6. Umiejętne gospodarowanie czasem pracy i wolnym od zajęć.
7. Przygotowanie Wigilii klasowej- tradycje bożonarodzeniowe.

8. Ocenianie zachowanie – samoocena.
9. Podsumowanie wyników nauczania w pierwszym semestrze.
10. Bezpieczeństwo w czasie ferii.
11. Sposoby radzenia sobie ze stresem.
12. Doradztwo zawodowe.
13. Cyberprzemoc – sposoby zapobiegania.
14. Popularyzowanie czytelnictwa.
15. Odpowiedzialność za drugiego człowieka.
16. Poszanowanie godności innych osób oraz własnej.
17. Mówienie „nie” - autorytet w grupie.
18. Zdrowe odżywianie się – anoreksja, bulimia, otyłość. Akceptacja obrazu własnego ciała.
19. Rola agresji, wulgaryzmów w wyrażaniu emocji i kształtowaniu kontaktów między ludźmi.
20. Postępowanie honorowe – co to znaczy?
21. Szkoła w dobie pandemii – przedstawienie procedur i wytycznych.
22. W jaki sposób izolacja może wpływać na relacje międzyludzkie?.
23. „Mowa nienawiści i hejt w Internecie” – jak sobie z tym radzić?.
24. Depresja – jak pomóc sobie, jak pomóc innym?
25. Trudne sytuacje życiowe – gdzie szukać pomocy?
26. Podsumowanie pracy w klasie trzeciej.
27. Zasady bezpiecznego wypoczynku podczas wakacji.

XIII. Procedury działań w sytuacjach kryzysowych.

Zagrożenia zewnętrzne i procedury reagowania w razie występowania zagrożenia.

1. Pożar w szkole. Ewakuacja w trakcie lekcji i przerwy – zasady postępowania po ogłoszeniu alarmu w szkole i placówce oświatowej.
2. Wtargnięcie napastnika (terrorysty) do szkoły – postępowanie nauczyciela, współpraca z policją.
3. Podłożenie ładunku wybuchowego – postępowanie w wyniku zamachu bombowego.
4. Podłożenie podejrzanego pakunku – postępowanie w sytuacji kryzysowej oraz uruchomienie procedury działań.
5. Skażenie chemiczne lub biologiczne szkoły – procedury postępowania w przypadku uwolnienia się niebezpiecznych dla ludzi i środowiska substancji chemicznych oraz zastosowania broni biologicznej.
6. Epidemia; kataklizm – procedury postępowania przypadku wystąpienia sytuacji nadzwyczajnych.

Alarm lokalny w szkole ma na celu zapewnienie bezpieczeństwa w razie zagrożenia życia i zdrowia uczniów przebywających na terenie szkoły. Najważniejszym działaniem, jakie należy podjąć w przypadku stwierdzenia zagrożenia, jest jak najszybsze powiadomienie o niebezpieczeństwie wszystkich osób znajdujących się w strefie zagrożenia i natychmiastowe podjęcie działań mających na celu ratowanie zdrowia i życia osób zagrożonych. W tym celu należy wykorzystać sygnał alarmu lokalnego, którym w szkole są trzy sygnały dzwonka, trwające około 10 sekund każdy, następujące bezpośrednio po sobie.

Ważne!

Alarm lokalny w szkole jest sygnałem, który powinien być znany wszystkim uczniom i pracownikom szkoły. Tylko w przypadku, gdy nastąpiło bezpośrednie zagrożenie życia, nauczyciel sam podejmuje decyzję o ewakuacji, nie czekając na ogłoszenie

alarmu.

Zasady postępowania po ogłoszeniu alarmu w szkole/placówce oświatowej:

- 1) O ewakuacji decyduje dyrektor, który po otrzymaniu meldunku od nauczyciela lub innej osoby zgłaszającej zagrożenie oraz rozpoznaniu sytuacji podejmuje decyzje o zawiadomieniu służb (policja, straż pożarna) i ogłoszeniu alarmu.
- 2) W sytuacji braku prądu sygnał alarmowy może być ogłaszany za pomocą gwizdka lub dzwonka ręcznego, z jednoczesnym komunikatem słownym podawanym przez osoby ogłaszające alarm. Jest to sygnał do natychmiastowego działania dla wszystkich pracowników szkoły oraz bezwzględnego wykonywania poleceń nauczycieli przez uczniów.
- 3) Niezbędne jest wezwanie odpowiednich służb drogą telefoniczną. Procedura wezwania powinna być realizowana następująco:

Wybranie numeru odpowiedniej służby:

- policja 997;
- straż pożarna 998;
- pogotowie ratunkowe 999;
- europejski telefon alarmowy (obowiązujący na terenie całej Unii Europejskiej) 112;
- pogotowie energetyczne 991;
- pogotowie gazowe 992;
- pogotowie ciepłownicze 993;
- pogotowie wodno - kanalizacyjne 994;
- wojewódzkie centrum zarządzania kryzysowego 987;
- infolinia policji (połączenie bezpłatne) 800 120 226.

Po zgłoszeniu się dyżurnego operatora danej służby podanie następujących informacji:

- rodzaj stwierdzonego zagrożenia;
- nazwa i adres szkoły;
- imię i nazwisko oraz pełniona funkcję;
- telefon kontaktowy;
- zrealizowane dotąd działania w reakcji na zagrożenie.

Potwierdzenie przyjęcia zgłoszenia i zapisanie danych przyjmującego zgłoszenie

Wszystkie działania od tej chwili mają prowadzić do jak najszybszej ewakuacji wszystkich osób znajdujących się na terenie szkoły. Wszyscy powinni bezwzględnie podporządkować się poleceniom osób funkcyjnych. W przypadku uczniów taką osobą jest nauczyciel, z którym w danym momencie mają zajęcia.

1. Akcją nie może kierować wiele osób, by nie doprowadzić do dezorientacji i wybuchu paniki.
2. Po rozpoznaniu zagrożenia i dokonaniu oceny sytuacji nauczyciel decyduje o możliwej najkrótszej drodze ewakuacji z budynku.
3. Uczniowie na polecenie nauczyciela ustawiają się w szeregu i w sposób zorganizowany kierują się do wskazanego wyjścia ewakuacyjnego.
4. Należy poruszać się po prawej stronie korytarzy i klatek schodowych, wykonując polecenia osób funkcyjnych.
5. Jeżeli alarm zostanie ogłoszony w czasie przerwy, uczniowie powinni skupić się wokół najbliższego stojącego nauczyciela.
6. Nauczyciele i uczniowie, którzy mają lekcje na wyższych kondygnacjach, schodzą po stwierdzeniu, że uczniowie z niższych kondygnacji opuścili już budynek i drogi ewakuacyjne są wolne.
7. Po opuszczeniu budynku uczniowie wraz z nauczycielem udają się na miejsce zbiórki.
8. Jeżeli alarm zostaje ogłoszony w czasie przerwy, uczniowie natychmiast udają się (jeżeli tylko nie zagraża to ich bezpieczeństwu) pod salę, w której mają mieć zajęcia i stamtąd pod opieką nauczyciela przemieszczają się tak, jak to opisano wyżej.
9. Zbiórka na placu alarmowym służy sprawdzeniu obecności uczniów klas i ustaleniu liczby osób nieobecnych. Jest to bardzo istotne dla prowadzenia przez wezwane służby akcji ratunkowej.

Najważniejsze zasady, o których powinien pamiętać każdy uczeń i przestrzegać ich od chwili ogłoszenia w szkole alarmu:

1. Słuchaj i wykonuj dokładnie polecenia nauczyciela.
2. Zachowaj spokój.
3. Po przerwaniu zajęć udaj się wraz z klasą na miejsce zbiórki drogą wskazywaną przez nauczyciela.
4. Pomagaj osobom słabszym.

5. Nie lekceważ zagrożenia nawet wówczas, gdy nie jest ono bezpośrednie.

Bezpieczna ewakuacja osób z niepełnosprawnością

W przypadku osób z niepełnosprawnością bezpieczna ewakuacja powinna uwzględniać rodzaj oraz stopień niepełnosprawności, wiek wychowanków i ewentualne wykorzystanie na potrzeby ewakuacji pomocy ze strony innych osób (pracowników, uczniów). Aby ułatwić ewakuację osób z niepełnosprawnościami, należy:

1. Sporządzić listę uczniów z różnymi rodzajami niepełnosprawności.
2. Rozplanować zajęcia klas, w których uczą się osoby z niepełnosprawnością, w taki sposób, by nie musiały one przemieszczać się pomiędzy piętrami budynku.
3. Przystosować drogi ewakuacyjne do poruszania się osób z niepełnosprawnościami;
4. Wyznaczyć opiekunów osób z niepełnosprawnością na czas ewakuacji.
5. W miarę możliwości wcześniej przeszkolić opiekunów osób z niepełnosprawnością w zakresie technik ewakuacji.

Osoby niepełnosprawne ruchowo opuszczają szkołę tzw. bezpiecznym miejscem, czyli wyjściem głównym w stronę ulicy Długiej lub wyjściem na parking szkolny i w miarę możliwości powinny być ewakuowane w pierwszej kolejności.

Przykłady technik ewakuacji osób z niepełnosprawnościami:

1. Wykorzystanie krzeselka lub wózka inwalidzkiego – ratownicy umieszczają na nim osobę wymagającą pomocy, a następnie chwytają za nogi oraz oparcie.
2. Chwyt strażacki przekłada swoją rękę między nogami osoby ratowanej, zaciskając ją na nadgarstku zwisającej ręki ratowanego – ratownik ratowanego kładzie sobie na barkach.
3. Chwyt kończynowy – jeden ratownik staje za głową ratowanego i chwytą go pod pachy, drugi ratownik jest odwrócony do ratowanego plecami i chwytą go pod kolana.
4. Chwyt „na barana” – ratowany znajduje się na plecach ratownika, który podtrzymuje go obiema rękami za uda.

5. Chwyt kołyskowy – klasyczny sposób przenoszenia małych dzieci.
6. Wykorzystanie koca lub innego podobnego rozmiarami materiału – koc owija się wokół rąk i głowy.
7. Ratowanie w sposób umożliwiający ciągnięcie osoby ratowanej po płaskiej, równej powierzchni (szczególnie przydatne przy ewakuacji osób o dużej masie ciała, nieprzytomnych oraz w przestrzeni zadymionej, gdzie nie ma możliwości przyjęcia postawy wyprostowanej).

Wtargnięcie napastnika (terrorysty) do szkoły – postępowanie nauczyciela, współpraca z policją

Postępowanie nauczyciela w przypadku wtargnięcia napastnika z niebezpiecznym narzędziem lub bronią, który strzela do osób znajdujących się na korytarzu i w salach lekcyjnych, tzw. aktywnego strzelca:

1. Jeżeli nie miałeś szansy na ucieczkę, ukryj się, zamknij drzwi na klucz (zabarykaduj się) – szybkie zamknięcie drzwi może uniemożliwić napastnikowi wejście do pomieszczenia.
2. Wycisz i uspokój uczniów – wszelkie dźwięki wydostające się z sal lekcyjnych mogą przyciągnąć uwagę i sprowokować próbę wejścia napastnika do pomieszczenia lub ostrzelanie sali lekcyjnej przez drzwi czy ścianę.
3. Zaopiekuj się uczniami ze SPE i uczniami, którzy potrzebują pomocy – zwróć szczególną uwagę na uczniów, którzy specyficznie reagują na stres i mogą mieć problemy z opanowaniem emocji.
4. Każ bezwzględnie wyciszyć, wyłączyć telefony – niespodziewane sygnały telefonów mogą zdradzić obecność osób wewnątrz zamkniętych pomieszczeń i zachęcić napastnika do wejścia.
5. Poinformuj policję, wysyłając informację tekstową SMS o zaistniałej sytuacji – w przypadku wtargnięcia napastnika do szkoły niezbędne jest natychmiastowe przekazanie informacji policji.
6. Zasłoń okno, zgaś światło – należy zaciemnić salę, aby utrudnić obserwowanie osób zabarykadowanych w salach lekcyjnych przez osoby współpracujące z napastnikami, a znajdujące się na zewnątrz budynku.
7. Nie przemieszczaj się – przemieszczanie się powoduje hałas lub powstanie cienia, który może zostać zauważony przez napastników.

8. Stań poniżej linii okien, zejź ze światła drzwi – przebywanie w świetle drzwi rzuca cień i może zostać zauważone przez napastników.
9. Zejź z linii strzału, połoź się na podłodze – z reguły napastnicy strzelają na wysokości około 1 do 1,5 m. Strzały z broni palnej bez problemu przebijają drzwi i mogą zranić osoby znajdujące się wewnątrz.
10. Jeżeli usłyszysz strzały, nie krzycz – napastnicy, oddając na ślepo strzały przez zamknięte drzwi, chcą sprowokować krzyki przerażonych osób i upewnić się, czy w salach rzeczywiście nikogo nie ma.
11. Nie otwieraj nikomu drzwi – interweniujące oddziały policji w razie takiej konieczności same otworzą drzwi. Napastnicy mogą zmusić osoby funkcyjne (np. dyrektora) do przekazania komunikatu, który ma spowodować otwarcie drzwi.
12. W przypadku wtargnięcia napastnika do pomieszczenia podejmij walkę, która może być ostatnią szansą na uratowanie życia – celem aktywnego strzelca jest zabicie jak największej liczby ludzi. W takiej sytuacji podjęcie walki może dać jedyną szansę na uratowanie życia. Postępowanie nauczyciela w przypadku bezpośredniego kontaktu z napastnikami, którzy dążą do przejęcia kontroli nad szkołą:
13. Wykonuj bezwzględnie polecenia napastnika – wszelkie próby oporu mogą sprowokować napastnika do impulsywnych zachowań lub zostać uznane za akt agresji i zakończyć się śmiercią zakładników.
14. Nie udawaj bohatera – osoby stawiające opór napastnikom giną pierwsze.
15. Na żądanie terrorystów oddaj im przedmioty osobiste, np. telefon – wszelkie próby oszukania napastników mogą zakończyć się śmiercią osoby oszukującej.
16. Poinformuj, że nie możesz wykonać jakiegoś polecenia – w takim przypadku ewentualne niewykonanie polecenia napastników nie zostanie potraktowane jako próba oporu.
17. Nie patrz terrorystom w oczy, unikaj kontaktu wzrokowego – patrzenie w oczy może zostać uznane za akt prowokacji i agresji.
18. Nigdy nie odwracaj się plecami do napastnika – odwracanie plecami może zostać uznane za akt agresji bądź lekceważenia, wywołuje złość lub niepokój napastnika.
19. Nie zwracaj na siebie uwagi – niezwracanie na siebie uwagi może zwiększyć

szansę na uratowanie życia w przypadku, gdy zamachowcy zdecydują się zabić kogoś dla przykładu.

20. Nie lekceważ napastnika i nie bądź agresywny – brak szacunku i agresja mogą zostać ukarane przez zamachowców.
21. Nie oszukuj terrorysty – oszustwo może zostać uznane za brak szacunku czy agresji i zostać ukarane.
22. Uspokój uczniów, zawsze zwracaj się do nich po imieniu – zwracanie się do uczniów po imieniu pozwala na ich upodmiotowienie, co może spowodować łagodniejsze ich traktowanie przez zamachowców.
23. Poinformuj napastnika o uczniach ze schorzeniami – wiedza ta w konsekwencji obniży agresję ze strony zamachowców wobec dzieci, których zachowanie może być nietypowe.
24. Pytaj zawsze o pozwolenie, np. gdy chcesz się zwrócić do uczniów – każda aktywność podjęta bez zgody zamachowców może zostać potraktowana jako akt oporu czy agresji i w konsekwencji ukarana.
25. Zawsze korzystaj z dobrej woli terrorysty, zapytaj o możliwość np. napięcia się wody
– nigdy nie wiadomo, kiedy kolejny raz będzie można napić się czy zjeść posiłek.

Postępowanie nauczyciela w przypadku działań antyterrorystycznych podjętych przez policję:

1. Nie uciekaj z miejsca zdarzenia, nie wykonuj gwałtownych ruchów, bo możesz zostać uznany za terrorystę – policja w trakcie operacji odbijania zakładników nie jest w stanie odróżnić napastników od ofiar.
2. Nie próbuj pomagać służbom ratowniczym, dyskutować z nimi – próba pomocy siłom bezpieczeństwa bez ich wyraźnej zgody czy prośby może zostać potraktowana jako utrudnianie działania służb lub nawet uznana za akt agresji.
3. Połóż się na podłodze, trzymaj ręce z otwartymi dłońmi, najlepiej na wysokości głowy – taka pozycja pozwala widzieć ewentualne niebezpieczne narzędzia będące w posiadaniu zamachowców, którzy wtopili się w szeregi zakładników.
4. Słuchaj poleceń i instrukcji grupy antyterrorystycznej, poddawaj się jej działaniom

- postawa taka ułatwia działania policji, a także identyfikację zamachowców, którzy próbują się wtopić w szeregi napastników.
5. Odpowiadaj konkretnie na pytania policjantów – nie zmyślaj, jeśli czegoś nie wiesz lub nie pamiętasz, powiedz to wyraźnie; służby interwencyjne potrzebują faktów, żeby uratować ludzkie życie.
 6. Nie trzyj oczu w przypadku użycia gazów łzawiących – tarcie oczu tylko pogarsza skutki użycia gazu łzawiącego.
 7. Pytaj o pozwolenie zaopiekowania się swoimi uczniami – wszelkie samowolne działania mogą utrudnić akcję ratunkową.
 8. Odpowiadaj na pytania funkcjonariuszy – policja zbiera kluczowe informacje mające się przyczynić do skutecznej akcji uwolnienia zakładników i identyfikacji zamachowców.
 9. Bądź przygotowany na traktowanie ciebie jako potencjalnego terrorysty dopóki twoja tożsamość nie zostanie potwierdzona – w pierwszej fazie operacji odbijania zakładników policja nie jest w stanie odróżnić zakładników od napastników, którzy często próbują się wtopić w tłum i uciec z miejsca ataku.
 10. Po wydaniu polecenia wyjścia opuść pomieszczenie jak najszybciej, oddal się we wskazanym kierunku – w przypadku interwencji sił bezpieczeństwa należy wykonać polecenia dokładnie tak, jak tego chcą siły interwencyjne.
 11. Nie zatrzymuj się w celu zabrania rzeczy osobistych, zawsze istnieje ryzyko wybuchu lub pożaru – najważniejsze jest uratowanie życia i zdrowia, a dopiero później ratowanie dóbr materialnych.

Podłożenie ładunku wybuchowego – postępowanie w wyniku zamachu bombowego.

Ofiarami zamachu bombowego mogą być wszyscy – zarówno „swoi”, jak i „obcy”, inaczej niż w przypadku porwania lub użycia broni palnej, które dotyczą konkretnych osób. Przez materiał wybuchowy rozumiemy związek chemiczny lub mieszaninę kilku związków chemicznych, która jest zdolna w odpowiednich warunkach do gwałtownej reakcji chemicznej i której towarzyszy wydzielenie ogromnej ilości produktów gazowych w postaci wybuchu (detonacji lub deflagracji). Określenie: ładunek materiału wybuchowego oznacza określoną ilość materiału wybuchowego przygotowanego do wysadzenia.

Czynności pracownika oświaty po otrzymaniu informacji o podłożeniu ładunku wybuchowego:

1. Prowadząc rozmowę z osobą informującą o podłożeniu ładunku wybuchowego, zapamiętaj jak największą ilość szczegółów – uzyskane informacje mogą być istotne dla policji w celu identyfikacji sprawcy zagrożenia.
2. Zapisz natychmiast wszystkie uzyskane lub zapamiętane informacje – w przypadku stresującej sytuacji po pewnym czasie możesz mieć problemy z przypomnieniem sobie istotnych informacji.
3. Poinformuj niezwłocznie o otrzymaniu zgłoszenia osobę odpowiedzialną w szkole za uruchomienie działań – może ona zarządzić ewakuację szkoły.
4. Po usłyszeniu sygnału o podłożeniu ładunku wybuchowego rozpocznij ewakuację zgodnie z planem ewakuacji – ewakuacja musi być rozpoczęta niezwłocznie po ogłoszeniu odpowiedniego sygnału. Ma ona na celu ochronę wszystkich osób przebywających w szkole przed skutkami ewentualnej eksplozji ładunku.
5. Nie używaj telefonu komórkowego – eksplozja ładunku może zostać zainicjowana falami emitowanymi przez telefon komórkowy.
6. Wychodząc z sali, sprawdź, jeżeli możesz, czy w klasie pozostały przedmioty, które nie należą do jej wyposażenia – stwierdzenie obecności nieznanego przedmiotu w klasie może przyspieszyć akcję policji i zminimalizować skutki ewentualnej eksplozji.
7. Bezwzględnie wykonuj polecenia osoby kierującej sytuacją kryzysową lub funkcjonariuszy służb – w trakcie uruchomienia procedury niezbędna jest dyscyplina i niezwłoczne wykonywanie wszystkich poleceń osoby kierującej sytuacją kryzysową.
8. W miejscu ewakuacji policz wszystkich uczniów i poinformuj osobę odpowiedzialną za kierowanie działaniami kryzysowymi – szybkie sprawdzenie obecności dzieci i młodzieży oraz pracowników ułatwi zakończenie ewakuacji szkoły.
9. Poinformuj rodziców o miejscu odbioru ich dzieci i drodze dojazdu – informacja ta pozwoli rodzicom na sprawny odbiór dzieci i nie spowoduje blokowania dróg ewakuacyjnych.

Podłożenie podejrzanego pakunku – postępowanie w sytuacji kryzysowej oraz uruchomienie procedury działań

Podejrzanym pakunkiem nazywamy przedmiot mogący zawierać ładunek wybuchowy lub nieznaną substancję.

Działania nauczyciela w przypadku podejrzenia, że w szkole znajduje się ładunek wybuchowy:

1. Odizoluj miejsce zlokalizowania podejrzanego pakunku – należy założyć, że podejrzanym pakunkiem jest ładunkiem wybuchowym, dopóki taka ewentualność nie zostanie wykluczona.
2. Nie dotykaj, nie otwieraj i nie przesuwaj podejrzanego pakunku – ładunek wybuchowy może eksplodować w trakcie próby manipulowania nim.
3. Okryj podejrzanym pakunkiem w razie stwierdzenia, że wydobywa się z niego inna substancja (tylko, jeżeli czas na to pozwala) – okrycie pakunku w przypadku wycieku nieznanego substancji może ograniczyć jej rozprzestrzenianie się.
4. Poinformuj o zauważeniu pakunku osobę odpowiedzialną za uruchomienie procedury – osoba ta może zarządzić ewakuację uczniów i wszystkich pracowników szkoły
5. Po usłyszeniu sygnału o podłożeniu ładunku wybuchowego rozpocznij ewakuację zgodnie z planem ewakuacji – ewakuacja musi zostać rozpoczęta niezwłocznie po ogłoszeniu odpowiedniego sygnału. Ewakuacja ma na celu ochronę uczniów i wszystkich pracowników szkoły przed skutkami ewentualnej eksplozji ładunku.
6. Nie używaj telefonu komórkowego – fale emitowane przez telefon komórkowy mogą zainicjować eksplozję ładunku.
7. Bezwzględnie wykonuj polecenia osoby kierującej sytuacją kryzysową lub funkcjonariuszy służb – w trakcie uruchomienia procedury niezbędna jest dyscyplina i niezwłoczne wykonywanie wszystkich poleceń osoby kierującej sytuacją kryzysową.
8. W miejscu ewakuacji policz wszystkich uczniów i pracowników szkoły i poinformuj osobę odpowiedzialną za kierowanie działaniami kryzysowymi – szybkie sprawdzenie obecności ułatwi zakończenie ewakuacji szkoły.
9. Jeśli jest to możliwe, poinformuj rodziców o miejscu odbioru ich dzieci i drodze dojazdu do szkoły – informacja ta pozwoli rodzicom na sprawny odbiór dzieci

i nie spowoduje blokowania dróg ewakuacyjnych.

Instrukcja postępowania w przypadku podejrzenia podłożenia na terenie szkoły ładunku wybuchowego lub podejrzanego pakunku

Osoby odpowiedzialne za zarządzanie Dyrektor placówki lub w przypadku jego nieobecności wicedyrektor; w przypadku ich nieobecności – osoba przez nich wcześniej upoważniona.	
Otrzymanie informacji o podłożeniu ładunku wybuchowego	Zauważenie podejrzanego pakunku
Prowadząc rozmowę z osobą informującą o podłożeniu ładunku wybuchowego, zapamiętać jak największą ilość szczegółów.	Odizolować miejsce zlokalizowania podejrzanego pakunku.
Zapisać natychmiast wszystkie uzyskane lub zapamiętane informacje.	Nie dotykać, nie otwierać i nie przesuwać podejrzanego pakunku.
Poinformować niezwłocznie o otrzymaniu zgłoszenia osobę odpowiedzialną za uruchomienie procedury.	Okryć pakunek w przypadku stwierdzenia wydobywania się z niego innej substancji (tylko, jeżeli czas na to pozwala).
Po usłyszeniu sygnału o podłożeniu ładunku wybuchowego rozpocząć ewakuację zgodnie z planem ewakuacji.	Poinformować o zauważeniu pakunku osobę odpowiedzialną za uruchomienie czynności.
Nie używać telefonu komórkowego.	Po usłyszeniu sygnału o podłożeniu ładunku wybuchowego rozpocząć ewakuację zgodnie z planem ewakuacji.
Wychodząc z sali, sprawdzić w miarę możliwości, czy w klasie pozostały przedmioty, które nie należą do jej wyposażenia.	Nie używać telefonu komórkowego.
Bezwzględnie wykonywać polecenia osoby kierującej sytuacją kryzysową lub	Bezwzględnie wykonywać polecenia osoby kierującej sytuacją kryzysową lub

funkcjonariuszy służb.	funkcjonariuszy służb.
W miejscu ewakuacji policzyć wszystkich uczniów i poinformować osobę odpowiedzialną za kierowanie działaniami kryzysowymi.	W miejscu ewakuacji policzyć wszystkich uczniów i poinformować osobę odpowiedzialną za kierowanie działaniami kryzysowymi.
Poinformować rodziców o miejscu odbioru ich dzieci i drodze dojazdu.	Poinformować rodziców o miejscu odbioru dzieci i drodze dojazdu.
Sposób prowadzenia ewakuacji	Ewakuację można przeprowadzić tylko na wyraźną komendę administratora budynku (wyznaczonej osoby odpowiedzialnej za uruchomienie procedury) lub sił interweniujących i zgodnie z ich wskazówkami.
Telefony alarmowe	Policja 997; europejski telefon alarmowy 112
Sposób powiadamiania służb	Wybierz jeden z ww. numerów. Po zgłoszeniu się dyżurnego operatora danej służby podaj następujące informacje: • nazwa i adres szkoły • rodzaj stwierdzonego zagrożenia • własne imię i nazwisko oraz pełniona funkcja • telefon kontaktowy • zrealizowane działania. Potwierdź przyjęcie zgłoszenia i zapisz dane przyjmującego zgłoszenie.
Sposób postępowania z uczniami ze SPE	Nauczyciele odpowiedzialni za opiekę nad osobami niepełnosprawnymi dbają o zachowanie uczniów odpowiadające potrzebom danej sytuacji. W przypadku konieczności ewakuacji zapewniają pomoc, zgodnie z wcześniejszymi ustaleniami.

Zarządzanie w przypadku sytuacji kryzysowej	Czynnościami prowadzonymi w trakcie realizacji procedury kieruje dyrektor placówki, wicedyrektor lub osoba przez niego wyznaczona.
---	--

Skażenie chemiczne lub biologiczne szkoły – procedury postępowania w przypadku uwolnienia się niebezpiecznych dla ludzi środowiska substancji chemicznych oraz zastosowania broni biologicznej.

Obowiązki pracowników

- zapoznanie się z czynnościami realizowanymi w trakcie uruchomienia procedury;
- branie udziału w treningach i szkoleniach z zakresu stosowania procedury;
- znajomość sygnału uruchamiającego procedurę;
- posiadanie spisu numerów telefonu osób odpowiedzialnych za uruchomienie procedury i koordynację ewakuacji osób niepełnosprawnych;
- znajomość własnych zadań w przypadku uruchomienia procedury;
- znajomość miejsca ewaluacji;
- szkolenie uczniów w zakresie postępowania w przypadku uruchomienia procedury;
- stosowanie się do poleceń osoby zarządzającej sytuacją kryzysową.
- stosowanie się do poleceń osoby zarządzającej sytuacją kryzysową.

Przez zagrożenie chemiczne rozumiemy uwolnienie niebezpiecznych dla ludzi i środowiska substancji chemicznych, mieszanin lub roztworów występujących w środowisku naturalnym lub powstałych w wyniku działalności człowieka. Zagrożenie może wynikać także z zastosowania broni biologicznej (broń B, broń bakteriologiczna). W broni B ładunki bojowe wypełnione są mikroorganizmami chorobotwórczymi: bakteriami (wąglik, brucelloza etc.), wirusami (ospa, gorączka krwotoczna, zapalenie mózgu, wirus HIV), toksynami (rycyna, dioksyna, toksyna otulinowa), grzybami lub pierwotniakami.

Skażenie chemiczne lub biologiczne szkoły – procedury postępowania w przypadku uwolnienia się niebezpiecznych dla ludzi środowiska substancji chemicznych oraz

zastosowania broni biologicznej.

Sytuacja, w której mogło nastąpić skażenie szkoły (np. szkoła otrzymuje informację o możliwym skażeniu substancją chemiczną/biologiczną)

Skażenie otoczenia szkoły (np. pożar sąsiadującego ze szkołą magazynu z oponami lub środkami chemicznymi) – należy uciec do budynku, zamknąć okna.

Należy wówczas:

1. Zaalarmować wszystkich przebywających na terenie szkoły, a osoby przebywające na zewnątrz ewakuować do budynku szkoły, przemieszczając się pod wiatr oraz poprzecznie do kierunku wiatru.
2. Natychmiast po ogłoszeniu alarmu powiadomić odpowiednie służby – policję, straż pożarną, pogotowie ratunkowe, kładąc szczególny nacisk na zawarcie w tym powiadomieniu informacji o charakterze potencjalnego ataku.
3. W budynku szkoły zamknąć i uszczelnić okna, drzwi, otwory wentylacyjne, wyłączyć klimatyzację.
4. Przygotować wilgotne tampony, np. z gazy, do ochrony dróg oddechowych, na wypadek przeniknięcia środka biologicznego lub chemicznego do wnętrza pomieszczeń – częsta zmiana kompresu/gazy lub nawilżanie go wodą zabezpiecza przed nadmiernym pochłanianiem substancji przez osobę, która ją wdycha.
5. Powstrzymać się od picia, spożywania posiłków, palenia papierosów oraz czynności wymagających dużego wysiłku.
6. Do chwili odwołania alarmu lub zarządzenia ewakuacji nie opuszczać uszczelnionych pomieszczeń, nie przebywać w pobliżu okien i innych otworów wentylacyjnych.
7. Oczekiwać na pojawienie się odpowiednich służb i postępować zgodnie z otrzymanymi od nich wytycznymi.

Wewnętrzne skażenie budynku szkoły – należy ewakuować osoby przebywające w szkole, otwierając okna wszędzie, gdzie jest to możliwe, żeby wymusić cyrkulację powietrza. (Substancje toksyczne, np. gazy, mogą być lżejsze od powietrza (amoniak,

chlor) lub cięższe od powietrza – np. tlenek węgla, azot).

Należy wówczas:

1. Zaalarmować wszystkich przebywających na terenie szkoły, a osoby przebywające wewnątrz ewakuować z budynku szkoły.
2. Natychmiast po ogłoszeniu alarmu powiadomić odpowiednie służby – policję, straż pożarną, pogotowie ratunkowe, kładąc szczególny nacisk na zawarcie w tym powiadomieniu informacji o charakterze potencjalnego ataku.
3. W budynku szkoły otworzyć okna, drzwi, otwory wentylacyjne, włączyć klimatyzację.
4. Przygotować wilgotne tampony, np. z gazy, do ochrony dróg oddechowych – częsta zmiana kompresu/gazy lub nawilżanie go wodą zabezpiecza przed nadmiernym pochłanianiem substancji osłabiającej, która ją wdycha.
5. Powstrzymać się od picia, spożywania posiłków, palenia papierosów oraz czynności wymagających dużego wysiłku.
6. Do chwili odwołania alarmu lub zarządzenia ewakuacji nie wchodzić do pomieszczeń, przebywać w pobliżu okien i innych otworów wentylacyjnych.
7. Oczekiwać na pojawienie się odpowiednich służb i postępować zgodnie z otrzymanymi od nich wytycznymi.

Sytuacja, w której szkoła została skażona substancją chemiczną/biologiczną, a zagrożenie wykryto natychmiast lub szybko po jego pojawieniu się

Należy wówczas:

1. Powstrzymać się od dotykania i wąchania podejrzanych przedmiotów, sprzątania proszku, ścierania cieczy.
2. Aby zapobiec rozprzestrzenianiu się substancji, przykryć ją np. kocem.
3. Pozamykać okna oraz drzwi i wyłączyć klimatyzację, nie dopuścić do przeciągów.
4. Opuścić pomieszczenie, w którym wykryto obecność podejrzanej substancji i uniemożliwić dostęp do niego.
5. Powiadomić osobę odpowiedzialną za zarządzanie kryzysowe w szkole – dyrektora, zastępcę dyrektora, osobę upoważnioną przez dyrekcję.
6. Zaalarmować wszystkie osoby przebywające na terenie szkoły i skierować je w rejon ewakuacji, przemieszczając się pod wiatr oraz poprzecznie do kierunku wiatru – rejonów ewakuacji powinno być kilka i powinny znajdować się

w różnych kierunkach od szkoły, gdyż nie znamy kierunku wiatru w czasie przedmiotowego zagrożenia; rejonem ewakuacji powinien być budynek/budynki, a nie otwarta przestrzeń.

7. Natychmiast po ogłoszeniu ewakuacji powiadomić odpowiednie służby – policję, straż pożarną, pogotowie ratunkowe, kładąc szczególny nacisk na zawarcie w tym powiadomieniu informacji o charakterze potencjalnego zagrożenia.
8. Jeśli miał miejsce kontakt z substancją: umyć dokładnie ręce wodą i mydłem, zdjąć ubranie, które miało kontakt z podejrzaną substancją, i włożyć je do plastikowego worka.
9. Po kontakcie z substancją nie wolno: jeść, pić, palić papierosów do czasu uzyskania zgody odpowiednich służb – policji, straży pożarnej, wyspecjalizowanej jednostki zwalczania skażeń i zakażeń.
10. Sporządzić listę osób (imię, nazwisko), które miały kontakt z podejrzaną substancją albo znalazły się w odległości ok. 5 m od niej; listę przekazać policji.
11. Przygotować wilgotne tampony do ochrony dróg oddechowych, na wypadek przeniknięcia środka biologicznego lub chemicznego do wnętrza pomieszczeń – częsta zmiana kompresu/gazy lub nawilżanie go wodą zabezpiecza przed nadmiernym pochłanianiem substancji.
12. Powstrzymać się od picia, spożywania posiłków, palenia papierosów oraz prac wymagających dużego wysiłku.
13. Oczekiwać na pojawienie się odpowiednich służb i postępować zgodnie z otrzymanymi od nich wytycznymi.

Sytuacja, w której szkoła została skażona substancją chemiczną/biologiczną, a zagrożenie wykryto późno, np. gdy pojawiły się objawy reakcji na substancję lub/i ogniska zachorowań

Należy wówczas:

1. Powstrzymać się od dotykania i wężania podejrzanych przedmiotów, sprzątania proszku, ścierania cieczy.
2. Powiadomić osobę odpowiedzialną w szkole za zarządzanie kryzysowe – dyrektora, zastępcę dyrektora, osobę upoważnioną przez dyrekcję.

3. Przykryć substancję np. kocem, aby zapobiec jej rozprzestrzenianiu się,
4. Opuścić pomieszczenie, w którym wykryto obecność podejrzanej substancji i uniemożliwić dostęp do niego.
5. Ogłosić alarm i ewakuować do wnętrza szkoły wszystkich uczniów, nauczycieli oraz pracowników znajdujących się bezpośrednio poza budynkiem, a przebywających na terenie szkoły.
6. Natychmiast po ogłoszeniu alarmu powiadomić odpowiednie służby – policję, straż pożarną, pogotowie ratunkowe, kładąc szczególny nacisk na zawarcie w tym powiadomieniu informacji o charakterze potencjalnego zagrożenia.
7. Zamknąć i uszczelnić okna, drzwi, otwory wentylacyjne, wyłączyć klimatyzację, a budynek szkoły wraz ze wszystkimi obecnymi wewnątrz osobami odizolować od bezpośredniego otoczenia, przygotowując się do ewentualnej kwarantanny.
8. Oczekiwać na pojawienie się odpowiednich służb i postępować zgodnie z otrzymanymi od nich wytycznymi.

Instrukcja postępowania w przypadku skażenia substancją chemiczną lub biologiczną terenu szkoły oraz zagrożenia skażeniem ww. substancjami

Osoby odpowiedzialne za zarządzanie	
Dyrektor lub wicedyrektor szkoły; w przypadku ich nieobecności – osoba przez nich upoważniona.	
Otrzymanie przez szkołę informacji o możliwym skażeniu substancją chemiczną/biologiczną – mogło nastąpić skażenie placówki	Zaalarmować wszystkich przebywających na terenie szkoły, osoby przebywające na zewnątrz ewakuować do budynku szkoły, przemieszczając się pod wiatr oraz poprzecznie do kierunku wiatru.
	Natychmiast po ogłoszeniu alarmu powiadomić odpowiednie służby.
	W budynku szkoły zamknąć i uszczelnić okna, drzwi, otwory wentylacyjne, wyłączyć klimatyzację.
	W miarę możliwości gromadzić podręczne środki ratownicze.
	Przygotować wilgotne tampony do ochrony dróg

	oddechowych, na wypadek przeniknięcia środka biologicznego lub chemicznego do wnętrza pomieszczeń.
	Powstrzymać się od picia, spożywania posiłków, palenia papierosów oraz prac wymagających dużego wysiłku.
	Do chwili odwołania alarmu lub zarządzenia ewakuacji nie opuszczać uszczelnionych pomieszczeń, nie przebywać w pobliżu okien i innych otworów wentylacyjnych.
	Oczekiwać na pojawienie się odpowiednich służb i postępować zgodnie z otrzymanymi od nich wytycznymi.
Skażenie szkoły substancją chemiczną/biologiczną – zagrożenie wykryto natychmiast lub szybko po jego pojawieniu się	Nie dotykać i nie wąchać podejrzanych przedmiotów, nie sprzątać proszku, nie ścierać cieczy.
	Aby zapobiec rozprzestrzenianiu się substancji, przykryć ją np. kocem.
	Pozamykać okna oraz drzwi i wyłączyć klimatyzację, nie dopuścić do przeciągów.
	Opuścić pomieszczenie, w którym wykryto obecność podejrzanej substancji i nie wpuszczać do niego innych osób.
	Powiadomić Straż Pożarną.
Skażenie szkoły substancją chemiczną/biologiczną – zagrożenie wykryto natychmiast lub szybko po jego pojawieniu się	Zaalarmować wszystkie osoby przebywające na terenie szkoły i skierować je w rejon ewakuacji, przemieszczając się pod wiatr oraz poprzecznie do kierunku wiatru.
	Natychmiast po ogłoszeniu ewakuacji powiadomić odpowiednie służby.
	Jeśli miał miejsce kontakt z substancją, należy: umyć dokładnie ręce wodą i mydłem, zdjąć ubranie, które miało kontakt z podejrzaną substancją, i włożyć je do plastikowego worka.
	Po kontakcie z substancją nie wolno: jeść, pić, palić papierosów do czasu uzyskania zgody odpowiednich służb.
	W obiekcie – budynku, do którego nastąpiła ewakuacja, zamknąć i uszczelnić okna, drzwi, otwory wentylacyjne, wyłączyć klimatyzację.

	Sporządzić listę osób, które miały kontakt z podejrzaną substancją albo znalazły się w odległości ok. 5 m od niej. Listę przekazać policji.
	Przygotować wilgotne tampony do ochrony dróg oddechowych, na wypadek przeniknięcia środka biologicznego lub chemicznego do wnętrza pomieszczeń.
	Powstrzymać się od picia, spożywania posiłków, palenia papierosów oraz prac wymagających dużego wysiłku.
	Oczekiwać na pojawienie się odpowiednich służb i postępować zgodnie z otrzymanymi od nich wytycznymi.
Skażenie szkoły substancją chemiczną/biologiczną – zagrożenie wykryto późno, np. gdy pojawiły się objawy reakcji na substancję lub/i ogniska zachorowań	Nie dotykać i nie wąchać podejrzanych przedmiotów, nie sprzątać proszku, nie ścierać cieczy.
	Powiadomić kierownictwo szkoły.
	Aby zapobiec rozprzestrzenianiu się substancji, przykryć ją np. kocem.
	Pozamykać okna oraz drzwi i wyłączyć klimatyzację, nie dopuścić do przeciągów.
Skażenie szkoły substancją chemiczną/biologiczną – zagrożenie wykryto późno, np. gdy pojawiły się objawy reakcji na substancję lub/i ogniska zachorowań	Opuścić pomieszczenie, w którym wykryto obecność podejrzanej substancji i nie wpuszczać do niego innych osób.
	Ogłosić alarm i ewakuować do wnętrza szkoły wszystkich uczniów, nauczycieli oraz pracowników znajdujących się bezpośrednio poza budynkiem, a przebywających na terenie szkoły.
	Natychmiast po ogłoszeniu alarmu powiadomić odpowiednie służby.
	Zamknąć i uszczelnić okna, drzwi, otwory wentylacyjne, wyłączyć klimatyzację, a budynek szkoły wraz ze wszystkimi obecnymi wewnątrz osobami odizolować od bezpośredniego otoczenia, przygotowując się do ewentualnej kwarantanny.

	Oczekiwać na pojawienie się odpowiednich służb i postępować zgodnie z otrzymanymi od nich wytycznymi.
Sposób prowadzenia ewakuacji	Ewakuację można przeprowadzić tylko na wyraźną komendę sił interweniujących i zgodnie z ich wskazówkami.
Sposób reakcji na sygnał dźwiękowy	W zależności od sytuacji: ewakuacja; wejście do budynku i pozostanie w nim.
Telefony alarmowe	Policja 997; straż pożarna 998; pogotowie ratunkowe 999; europejski telefon alarmowy 112
Sposób powiadamiania służb	Wybierz jeden z ww. numerów. Po zgłoszeniu się dyżurnego operatora danej służby podaj następujące informacje: • nazwa i adres szkoły • rodzaj stwierdzonego zagrożenia • własne imię i nazwisko oraz pełniona funkcja • telefon kontaktowy • zrealizowane działania. Potwierdź przyjęcie zgłoszenia i zapisz dane przyjmującego zgłoszenie
Sposób postępowania z uczniami ze SPE	Nauczyciele odpowiedzialni za opiekę na osobami niepełnosprawnymi dbają o zachowanie się dzieci zgodnie z potrzebami danej sytuacji. W przypadku konieczności ewakuacji zapewniają pomoc zgodnie z wcześniejszymi ustaleniami.
Zarządzanie w przypadku sytuacji kryzysowej	Czynnościami realizowanymi w trakcie procedury kieruje dyrektor placówki, wicedyrektor lub osoba przez niego wyznaczona.
Obowiązki pracowników: • zapoznanie się z czynnościami realizowanymi w trakcie uruchamiania procedury; • branie udziału w treningach i szkoleniach z zakresu stosowania procedury; • znajomość sygnału uruchamiającego procedurę; • posiadanie listy numerów telefonu osób odpowiedzialnych za uruchomienie procedury i koordynację ewakuacji osób niepełnosprawnych;	

- znajomość własnych zadań w przypadku uruchomienia procedury;
- znajomość miejsca ewakuacji.
- szkolenie uczniów w zakresie postępowania w przypadku uruchomienia procedury;
- stosowanie się do poleceń osoby zarządzającej sytuacją kryzysową.

Epidemia; kataklizm – procedury postępowania przypadku wystąpienia sytuacji nadzwyczajnych

Stan nadzwyczajny to sytuacja szczególnego zagrożenia, którego nie da się usunąć za pomocą narzędzi już funkcjonujących. Wymaga on sięgnięcia po szczególne środki prawne. Do stanów nadzwyczajnych zaliczamy stan wojenny, stan wyjątkowy oraz stan klęski żywiołowej.

W przypadku wystąpienia kataklizmu, epidemii, pandemii lub innego poważnego zagrożenia dla zdrowia i życia ludzkiego Rada Ministrów na wniosek właściwego wojewody lub z własnej inicjatywy, w drodze rozporządzenia, wprowadza stan klęski żywiołowej.

W czasie stanu klęski żywiołowej właściwy miejscowo wójt (prezydent miasta) kieruje działaniami prowadzonymi na obszarze gminy w celu zapobieżenia skutkom klęski żywiołowej lub ich usunięcia.

W razie niezdolności do kierowania lub niewłaściwego kierowania działaniami prowadzonymi w celu zapobieżenia skutkom klęski żywiołowej lub ich usunięcia wojewoda z inicjatywy własnej lub na wniosek starosty może zawiesić uprawnienia wójta (burmistrza, prezydenta miasta) i wyznaczyć pełnomocnika do kierowania tymi działaniami.

Dyrektor szkoły, jego zastępca lub osoba wyznaczona przez dyrektora szkoły postępuje zgodnie z wytycznymi, które są mu przekazywane przez właściwy organ działający w celu zapobieżenia skutkom klęski żywiołowej.

IV Zagrożenia wewnętrzne i procedury reagowania w przypadku wystąpienia zagrożeń.

1. Agresywne zachowania w szkole lub zjawisko tzw. fali – procedury postępowania w przypadku wystąpienia na terenie szkoły zachowań agresywnych, tj. agresji fizycznej i słownej ucznia lub nauczyciela
2. Substancje psychoaktywne – procedura postępowania w przypadku znalezienia w szkole substancji psychoaktywnych
3. Kradzież, wymuszanie – procedura postępowania w przypadku wystąpienia w szkole kradzieży bądź wymuszenia pieniędzy lub przedmiotów wartościowych
4. Pedofilia i uwodzenie – procedura postępowania w przypadku wystąpienia zjawiska pedofilii w szkole
5. Pornografia – procedury postępowania w przypadku rozpowszechniania przez ucznia pornografii w szkole.

Agresywne zachowania w szkole lub zjawisko tzw. fali – procedury postępowania w przypadku wystąpienia na terenie szkoły zachowań agresywnych, tj. agresji fizycznej i słownej ucznia lub nauczyciela

Do najważniejszych zagrożeń wewnętrznych w szkole należą: agresywne zachowania ucznia oraz zjawisko tzw. fali, korzystanie przez uczniów z substancji psychoaktywnych, kradzież, wymuszenia pieniędzy lub przedmiotów wartościowych, pedofilia i uwodzenie, pornografia, nieprawidłowe zachowania psychoseksualne, czyn karalny dokonany przez ucznia.

Zagrożeniom w szkole zwykle towarzyszą poprzedzające je lub towarzyszące im widoczne symptomy zachowań uczniów, na podstawie których można je rozpoznać. Ofiary negatywnych działań w szkole zwykle skarżą się na bóle głowy czy brzucha lub na brak apetytu. Często pojawia się u nich niechęć do chodzenia do szkoły (wagary) lub całkowita absencja.

W rodzinie występują agresja wobec rodzeństwa i rodziców, widoczny niepokój, rozdrażnienie lub lękowe reagowanie na różne sytuacje. Uczniowie tacy izolują się i szukają samotności. Odbija się to negatywnie na ich wynikach w nauce. Nauczyciele i rodzice powinni zauważyć te zachowania i rozpocząć wyjaśnianie ich przyczyn. Należy pamiętać, że uczniowie na ogół ukrywają, iż stali się ofiarami czynów zabronionych,

wstydzą się, nie chcą martwić nauczycieli lub rodziców. Niekiedy przypisują sobie winę za to, co ich spotkało.

Niewłaściwe zachowania uczniów stanowiące zagrożenie dla bezpieczeństwa w szkole mają wiele przyczyn:

1. Uwarunkowania osobowościowe sprawcy – np. zaburzenia rozwoju emocjonalnego, słabo rozwinięte kompetencje społeczne, nieumiejętność radzenia sobie z problemami w sposób konstruktywny; wpływ środowiska pozaszkolnego – otoczenia ucznia, uwarunkowań społeczno-rodzinnych.
2. Wpływ telewizji, internetu, gier komputerowych.
3. Oddziaływanie środowiska szkolnego: konflikty między rówieśnikami, negatywna dominacja starszych kolegów, próba zdobycia kontroli nad rówieśnikami, chęć imponowania, wyróżnienia się wśród społeczności szkolnej.
4. Funkcjonowanie szkoły – duża liczba uczniów, hałas, anonimowość uczniów, brak współpracy z rodzicami, policją, nieumiejętność zagospodarowania czasu wolnego uczniów czy brak zajęć pozalekcyjnych.
5. Błędy popełnianie przez nauczycieli w procesie kształcenia, wychowania i opieki – brak dbałości o pozytywny klimat w klasie, problemy w komunikacji z uczniem, niereagowanie na zachowania niewłaściwe.

Źródłem problemów w szkole może być też zestresowany i przemęczony nauczyciel, niepotrafiący poradzić sobie z agresją dzieci.

Zagrożenia wynikające z niewłaściwego funkcjonowania uczniów przejawiają się jako:

1. Systematyczne dokuczanie, wyśmiewanie, ośmieszanie, przezywanie, robienie sobie żartów, bicie, popychanie i kopanie.
2. Dominacja nad innymi, chęć podporządkowania ich sobie, używanie gróźb i siły.
3. Spadek zainteresowania szkołą.
4. Niechęć do podejmowania aktywności na rzecz społeczności lokalnej.
5. Niekontrolowane wybuchy gniewu, impulsywność.
6. Nastawienie „na nie” i agresja wobec dorosłych (w tym nauczycieli).
7. Brak poczucia winy i wstydu, a nawet zadowolenie z własnych negatywnych

zachowań.

8. Zachowania społeczne: kradzież, wandalizm, picie alkoholu, przyjmowanie narkotyków.
9. Agresja w stosunku do zwierząt.
10. Fascynacja sytuacjami ukazującymi sceny przemocy, inicjowanie rozmów na tematy związane z używaniem niebezpiecznych narzędzi.
11. Ekspresja wyrażana w pracach szkolnych, ukierunkowana na zjawiska związane z przemocą, prace plastyczne obrazujące sceny agresji.
12. Nadmierne zainteresowanie funkcjonowaniem grup przestępczych (próby nawiązania kontaktu).
13. Rozmowy na tematy związane z bronią, przynoszenie na teren szkoły niebezpiecznych narzędzi (m.in. noży, broni palnej, materiałów wybuchowych).

Przyczyną zagrożeń mogą być niewłaściwe postawy i zachowania nauczycieli, takie jak:

1. Drwina i złośliwość wobec uczniów.
2. Wywieranie presji psychicznej, ośmieszanie, lekceważenie uczniów.
3. Agresja słowna – dokuczanie, wyśmiewanie.
4. Naruszanie nietykalności cielesnej.
5. Groźby w stosunku do ucznia.
6. Źle rozumiana solidarność zawodowa – nauczyciele bronią siebie nawzajem, by zachować dobre imię, nie ujawniając przypadków niewłaściwego traktowania ucznia przez innych nauczycieli.

Rekomendowane działania w szkole
Każdy sygnał świadczący o zaistnieniu zagrożenia należy traktować z powagą i przeciwdziałać mu na możliwie wczesnym etapie jego powstawania.
Należy dać uczniowi możliwość poinformowania nauczyciela lub pedagoga o zaistniałej sytuacji związanej z czynnością niebezpieczną, budując atmosferę zaufania.
Należy zawsze wyciągać konsekwencje w stosunku do osób dopuszczających się czynów zabronionych.

W ramach działań profilaktycznych podczas lekcji wychowawczych, we współpracy z ekspertami i specjalistami, należy informować uczniów o konsekwencjach związanych z zagrożeniami w szkole, jak i poza nią.
Należy tworzyć przyjazne środowisko pracy i nauki – klimat społeczny – poprzez sprawiedliwe ocenianie, jasne, czytelne normy, przyjazny nadzór nad uczniami, sprawną organizację życia szkolnego.
Należy podejmować działania integrujące zespoły klasowe, poznawanie się uczniów, sprzyjające budowaniu pozytywnych relacji w klasie.
Należy budować dobre relacje nauczyciela z uczniami, np.: jasno określać zasady pracy i wymagania wobec uczniów, szanować ucznia i udzielać mu wsparcia, sprawować kontrolę w klasie i interweniować w razie zachowania naruszającego normy.
Należy diagnozować sytuacje w szkole w kontekście występowania zagrożeń wewnętrznych, przeciwdziałania im i usuwania ich oraz monitorować postępy i efekty wprowadzonych działań.
Niezbędna jest edukacja, kierowana do nauczycieli, osób współpracujących z uczniami i rodziców w zakresie rozwiązywania problemów.
Należy organizować w szkole zajęcia profilaktyczne dla rodziców.

Niektóre z czynów stanowiących fizyczne zagrożenie wewnętrzne w szkole noszą znamiona czynów zabronionych. Należy pamiętać, że na zasadach określonych w *Kodeksie karnym* od- powiada osoba, która popełniła czyn zabroniony po ukończeniu 17 lat. Określa to art. 10 § 1 *Kodeksu karnego*. Także niektóre czyny osoby, która ukończyła 15 lat rozpatrywane są jako przestępstwa – określa je szczegółowo art. 10 § 2 *kk*. Nie oznacza to jednak, że odpowiedzialności nie mogą podlegać osoby młodsze. Odpowiedzialność przed sądem rodzinnym i dla nieletnich ponoszą osoby, które w chwili popełnienia czynu ukończyły 13 lat, jednak taki czyn nie stanowi przestępstwa, a jedynie jest klasyfikowany jako czyn karalny zaś, sprawca podlega stosowaniu środków wychowawczych przewidzianych w *Ustawie o postępowaniu w sprawach nieletnich*.

Procedury postępowania w przypadku najczęściej występujących fizycznych zagrożeń wewnętrznych

Agresywne zachowania ucznia w szkole lub przypadki tzw. fali	
Cel uruchomienia procedury	Zapewnienie bezpieczeństwa fizycznego w szkole na wypadek wystąpienia na jej terenie zachowań agresywnych, tj. agresji fizycznej i agresji słownej ucznia wobec ucznia lub wobec nauczyciela.
Osoby odpowiedzialne za zarządzanie	Procedura postępowania jest uruchamiana przez osobę, która zauważyła przedmiotowe zachowanie lub której je zgłoszono. O stopniu zaawansowania procedury i podejmowanych krokach decyduje dyrektor placówki, a w przypadku jego nieobecności wicedyrektor lub pedagog szkolny. Czynnościami podejmowanymi w trakcie realizacji procedury kieruje dyrektor placówki, wicedyrektor lub osoba przez niego wyznaczona.
Sposób postępowania	1. Agresja fizyczna - Należy bezzwłocznie podjąć działania mające na celu powstrzymanie i wyeliminowanie tego zjawiska. Obowiązkiem każdego pracownika szkoły, który zaobserwował atak agresji fizycznej lub został o nim poinformowany, jest przerwanie tego zachowania. Pracownik szkoły powinien w sposób stanowczy i zdecydowany przekazać uczestnikom zdarzenia, że nie wyraża zgody na takie zachowanie. Należy mówić dobitnie, głośno, stanowczo, używać krótkich komunikatów. W razie potrzeby należy zadbać o rozdzielenie bijących się uczniów i uniemożliwienie im dalszego kontaktu. - W przypadku zagrożenia życia (gdy osoba poszkodowana jest nieprzytomna) pielęgniarka, pedagog lub dyrektor szkoły wzywa natychmiast karetkę pogotowia, nawet bez uzyskania zgody rodziców (opiekunów prawnych). - Opiekę nad uczniem podczas udzielania pomocy medycznej, ale bez możliwości udzielenia zgody na operację, sprawuje osoba wyznaczona przez dyrektora szkoły. - Decyzję o dalszym leczeniu dziecka podejmują rodzice/opiekunowie prawni poszkodowanego. - Pedagog i wychowawcy klas przeprowadzają rozmowy

	z rodzicami/opiekunami prawnymi obydwu stron oraz ze sprawcą i ofiarą. Z rozmów sporządzają notatkę.
Sposób postępowania	• Pedagog powinien udzielić specjalistycznej pomocy ofierze przemocy oraz wskazać, jak należy radzić sobie w podobnych sytuacjach. • Należy przeprowadzić rozmowę ze świadkami zdarzenia, wyjaśnić im pojęcia: emocje, agresja, przemoc, przypomnieć normy postępowania i sposoby reagowania. • Należy ustalić działania w podobnych przypadkach oraz zweryfikować stosowane w szkole narzędzia i metody pracy wychowawczej, opiekuńczej i profilaktycznej. • W przypadku przeprowadzenia przez agresora kolejnych ataków – z widocznymi skutkami pobicia – szkoła kieruje sprawę na policję, od której postępowania zależą dalsze losy sprawcy przemocy. Wobec agresora stosuje się konsekwencje przewidziane w statucie i/lub regulaminie szkoły. 2. Agresja słowna • Należy bezzwłocznie podjąć działania mające na celu powstrzymanie i wyeliminowanie tego zjawiska. • Należy powiadomić wychowawcę klasy i/lub dyrektora, pedagoga szkolnego. • Wychowawca i pedagog szkolny przeprowadza z uczniem rozmowę mającą na celu wyjaśnienie okoliczności zdarzenia. Rozmowy z ofiarą i agresorem należy przeprowadzić osobno. • Wychowawca i pedagog szkolny przeprowadza rozmowy ze sprawcą i ofiarą w celu ustalenia okoliczności zdarzenia, uzgadnia wraz ze sprawcą formę zadośćuczynienia. • O zaistniałym zdarzeniu należy poinformować rodziców/opiekunów prawnych uczestników zdarzenia. • Pedagog szkolny powinien udzielić pomocy specjalistycznej ofierze przemocy, wskazać, jak należy radzić sobie w podobnych sytuacjach. • Należy przeprowadzić rozmowę ze świadkami zdarzenia,

	wyjaśnić im pojęcia: emocje, agresja, przemoc, przypomnieć normy postępowania i sposoby reagowania. • W poważnych przypadkach, np. uzyskania informacji o popełnieniu przestępstwa ściganego z urzędu lub przestępstwa ściganego na wniosek poszkodowanego, powiadamiana jest policja. • Wobec ucznia przejawiającego zachowania agresywne stosuje się konsekwencje przewidziane w statucie lub regulaminie szkoły. • Należy zweryfikować stosowane w szkole narzędzia i metody pracy wychowawczej, opiekuńczej i profilaktycznej.
Obowiązki pracowników	• zapoznanie się z czynnościami realizowanymi w trakcie uruchamiania procedury; • branie udziału w szkoleniach z zakresu stosowania procedury; • posiadanie listy numerów telefonu osób odpowiedzialnych za uruchomienie procedury; • znajomość własnych zadań w przypadku uruchomienia procedury; • szkolenie uczniów w zakresie działań prowadzonych w ramach procedury; • stosowanie się do poleceń osoby zarządzającej sytuacją trudną lub kryzysową.

Substancje psychoaktywne – procedura postępowania w przypadku znalezienia w szkole substancji psychoaktywnych

Znalezienie w szkole substancji psychoaktywnych	
Cel uruchomienia procedury	Zapewnienie zdrowia i bezpieczeństwa fizycznego, psychicznego i emocjonalnego uczniów przebywających w szkole/placówce w sytuacji zagrożeń wewnętrznych związanych z rozprowadzaniem niebezpiecznych środków odurzających oraz odurzeniem

	alkoholem, narkotykami lub „dopalaczami”.
Osoby odpowiedzialne za zarządzanie	Dyrektor szkoły, wicedyrektor do spraw wychowawczych, pedagog szkolny.
Podstawy uruchomienia procedury	Wystąpienie zagrożenia: (1) rozpowszechnianiem środków odurzających (narkotyków, dopalaczy) lub alkoholu, (2) zdrowia ucznia po użyciu środka odurzającego lub spożycia alkoholu oraz (3) zdrowia ucznia w wyniku wypadku w szkole lub poza nią.
Sposób postępowania	1. W przypadku znalezienia podejrzonej substancji odurzającej na terenie szkoły, należy: • zachować szczególne środki ostrożności; • zabezpieczyć substancję przed dostępem do niej uczniów oraz jej ewentualnym zniszczeniem; • powiadomić dyrektora szkoły, który zawiadamia policję; • ustalić (jeżeli to możliwe), do kogo należy znaleziona substancja; • przekazać policji zabezpieczoną substancję oraz informację o zaistniałej sytuacji; • opracować i przeprowadzić projekty edukacyjne dotyczące ww. problematyki oraz wdrożyć profilaktykę uzależnień.
Sposób postępowania	2. W przypadku podejrzenia ucznia o posiadanie środków odurzających należy: • odizolować podejrzanego od pozostałych uczniów w klasie; • powiadomić pedagoga, wicedyrektora do spraw wychowawczych; • powiadomić dyrektora szkoły, który zawiadomi policję; • zażądać od ucznia, w obecności innej osoby/pedagoga, przekazania posiadanej substancji i/lub pokazania zawartości plecaka oraz kieszeni; • powiadomić rodziców/prawnych opiekunów ucznia; • poinformować rodziców o procedurach obowiązujących w szkole/placówce;

	• przeprowadzić z uczniem w obecności jego rodziców/opiekunów prawnych rozmowę o złamaniu obowiązujących zasad szkolnych, a następnie objąć ucznia działaniami profilaktycznymi; wsparcia należy udzielić również rodzicom/opiekunom prawnym ucznia; • zaproponować rodzicom/opiekunom prawnym działania profilaktyczne w zakresie rozpoznawania sygnałów ostrzegawczych oraz posiadania i rozprowadzania środków odurzających, bądź specjalistyczne, np. uczestnictwo w warsztatach umiejętności wychowawczych.
	3. W przypadku rozpoznania u ucznia stanu odurzenia alkoholem należy: • powiadomić wychowawcę klasy ucznia; • odizolować ucznia od pozostałych uczniów w klasie; • powiadomić pedagoga szkolnego; • przekazać ucznia pod opiekę pielęgniarki/pedagoga szkolnego; • powiadomić dyrektora szkoły o zaistniałej sytuacji; • powiadomić rodziców/opiekunów prawnych ucznia oraz prosić ich o przybycie do szkoły/placówki; • poinformować rodziców/opiekunów prawnych o obowiązującej w szkole procedurze postępowania w przypadku znalezienia w szkole substancji psychoaktywnych, a następnie objąć ucznia działaniami profilaktycznymi; wsparcia udzielić również rodzicom/opiekunom prawnym ucznia; • przeprowadzić rozmowę z rodzicami, opisując zagrożenie zdrowia dziecka, wskazać instytucje, które mogą służyć pomocą w zaistniałej sytuacji; • w przypadku wystąpienia stanu nagłego zagrożenia zdrowia powiadomić jednostkę państwowego ratownictwa medycznego.

Sposób postępowania	4. W przypadku rozpoznania stanu odurzenia ucznia narkotykami, w tym „dopalaczami”: • przekazać uzyskaną informację wychowawcy klasy; • poinformować pielęgniarkę/pedagoga szkolnego; • w momencie rozpoznania odizolować ucznia od pozostałych rówieśników w klasie; • przekazać ucznia pod opiekę pielęgniarki/pedagoga szkolnego; • poinformować dyrektora szkoły o zaistniałej sytuacji; • wezwać do szkoły rodziców/opiekunów prawnych ucznia; • przekazać rodzicom informację o obowiązującej procedurze postępowania; • przeprowadzić rozmowę z rodzicami/opiekunami prawnymi oraz z uczniem; • zobowiązać rodziców/opiekunów prawnych do pomocy dziecku w zaprzestaniu odurzania się, wskazać działania i instytucje mogące służyć pomocą w zaistniałej sytuacji; • opracować działania profilaktyczne do zrealizowania z uczniem; • uwzględnić w programie wychowawczo-profilaktycznym zdiagnozowane obszary; • monitorować i ewaluować efekty oddziaływań profilaktycznych; • w przypadku wystąpienia stanu nagłego zagrożenia zdrowia powiadomić jednostkę państwowego ratownictwa medycznego. 5. W przypadku odmowy współpracy rodziców/opiekunów prawnych: • szkoła pisemnie powiadamia o zaistniałej sytuacji sąd rodzinny lub policję oraz pomoc społeczną; • szkoła współpracuje z instytucjami w zakresie pomocy i wsparcia ucznia na mocy obowiązujących przepisów prawa.
---------------------	--

Obowiązki pracowników	• zapoznanie się ze skutecznymi działaniami profilaktycznymi; • umiejętność rozpoznawania rodzajów i wyglądu środków odurzających; • znajomość symptomów wskazujących na odurzenie narkotykiem; • znajomość symptomów nadużycia alkoholu; • regularne prowadzenie zajęć profilaktycznych dotyczących zagrożenia zdrowia substancjami psychoaktywnymi; • systematyczne prowadzenie zajęć na temat stosowania obowiązującego prawa, dotyczących zdrowia i bezpieczeństwa uczniów;
Obowiązki pracowników	• realizowanie z uczniami projektów edukacyjnych na temat współczesnych zagrożeń; • prowadzenie cyklicznych szkoleń dla rodziców na temat zagrożeń zdrowia dzieci; • prowadzenie ciągłej obserwacji uczniów w zakresie ich zdrowia i bezpieczeństwa; • opracowanie listy instytucji pomocowych zajmujących się uzależnieniami, dostępnych w lokalnym środowisku; • zapoznajanie się z bazą programów rekomendowanych i wdrażanie ich zgodnie z potrzebami w swojej szkole

Kradzież; wymuszanie – procedura postępowania w przypadku wystąpienia w szkole kradzieży bądź wymuszenia pieniędzy lub przedmiotów wartościowych

Kradzież bądź wymuszenie pieniędzy lub przedmiotów wartościowych	
Cel uruchomienia procedury	Określenie sposobu postępowania w przypadku stwierdzenia w szkole kradzieży bądź wymuszenia pieniędzy lub przedmiotów wartościowych, dokonanych przez ucznia.
Osoby odpowiedzialne za zarządzanie	Za uruchomienie i anulowanie procedury oraz kierowanie koniecznymi działaniami odpowiadają kolejno: dyrektor placówki, w przypadku jego nieobecności wicedyrektor, a w przypadku jego

	nieobecności pedagog szkolny.
Sposób postępowania	• bezzwłoczne podjęcie działań mających na celu powstrzymanie i niwelowanie tego zjawiska; • bezzwłoczne powiadomienie dyrektora przez osobę, która wykryła kradzież; • zażądanie, aby podejrzewany uczeń pokazał zawartość torby szkolnej oraz kieszeni we własnej odzieży lub przekazał skradzioną rzecz, w obecności innej osoby, np. wychowawcy klasy, pedagoga szkolnego, dyrektora lub innego pracownika szkoły (należy pamiętać, że pracownik szkoły nie ma prawa samodzielnie wykonać czynności przeszukania odzieży ani plecaka ucznia – może to zrobić tylko policja); • zabezpieczenie dowodów, tj. przedmiotów pochodzących z kradzieży lub wymuszenia i przekazanie ich policji; • przekazanie sprawcy czynu (o ile jest znany i przebywa na terenie szkoły) pod opiekę pedagoga szkolnego lub dyrektora szkoły;
Sposób postępowania	• ustalenie we współpracy z pedagogiem szkolnym okoliczności czynu i ewentualnych świadków zdarzenia; • wezwanie przez dyrektora rodziców/opiekunów prawnych sprawcy i przeprowadzenie rozmowy z uczniem w ich obecności; należy sporządzić notatkę z tej rozmowy, podpisaną przez rodziców/opiekunów prawnych; • doprowadzenie do zadośćuczynienia przez sprawcę, w porozumieniu z jego rodzicami, poszkodowanemu w kradzieży; • powiadomienie policji; • podjęcie innych czynności w zależności od regulacji zawartych w statucie szkoły.
Obowiązki pracowników	• zapoznanie się z czynnościami realizowanymi w trakcie uruchamiania procedury; • wzięcie udziału w treningach i szkoleniach z zakresu stosowania

	procedury; • posiadanie listy numerów telefonu osób odpowiedzialnych za uruchomienie procedury; • znajomość własnych zadań w przypadku uruchomienia procedury; • stosowanie się do poleceń osoby zarządzającej procedurą.
--	--

Pedofilia i uwodzenie – procedura postępowania w przypadku wystąpienia zjawiska pedofilii w szkole

Pedofilia jest przestępstwem przeciwko wolności seksualnej i obyczajności. W myśl *Kodeksu karnego*, art. 200 § 1: „Kto obcuje płciowo z małoletnim poniżej lat 15 lub dopuszcza się wobec takiej osoby innej czynności seksualnej lub doprowadza ją do poddania się takim czynnościom albo do ich wykonania, podlega karze pozbawienia wolności od lat 2 do 12.”

Wystąpienie zjawiska pedofilii w szkole	
Cel uruchomienia procedury	Zapewnienie bezpieczeństwa fizycznego, psychicznego i emocjonalnego uczniów w przypadku wystąpienia zagrożenia wewnętrznego, wynikającego z pojawienia się osób psychicznie i fizycznie molestujących dzieci lub nakłaniających je do wykonywania czynności seksualnych.
Osoby odpowiedzialne za zarządzanie	Dyrektor lub wicedyrektor szkoły; w przypadku ich nieobecności – osoba przez nich upoważniona.

Sposób postępowania	• bezzwłoczne podjęcie działań mających na celu powstrzymanie tego zjawiska; • po stwierdzeniu zagrożenia powiadomienie dyrektora oraz pedagoga; • w przypadku potwierdzenia informacji o pojawianiu się osób obcych, zaczepiających uczniów, bezzwłoczne powiadomienie policji; • przekazanie przez dyrektora wszystkim pracownikom szkoły informacji o stwierdzonym zagrożeniu; • podjęcie przez wychowawców oraz pedagoga działań profilaktycznych skierowanych do uczniów w celu omówienia potencjalnego zagrożenia oraz wskazania możliwych form przekazywania pracownikom szkoły informacji o osobach, które mogą stwarzać zagrożenie; • w przypadku stwierdzenia, że uczeń był molestowany, bezzwłoczne powiadomienie rodziców/prawnych opiekunów ucznia oraz policji w celu przeprowadzenia czynności sprawdzających, które umożliwią ustalenie sprawcy; • wezwanie do szkoły rodziców/prawnych opiekunów ucznia przez dyrektora; • przeprowadzenie przez pedagoga indywidualnej rozmowy z uczniem – omówienie w obecności rodziców przyczyn i okoliczności zdarzenia; • ustalenie przez dyrektora, w porozumieniu z rodzicami/prawnymi opiekunami ucznia oraz pedagogiem, dalszych działań mających na celu zapewnienie uczniowi właściwej opieki.
Podstawy prawne uruchomienia procedury	Kodeks karny: art. 197 § 3; art. 200; art. 200a; art. 200b.

Pornografia – procedury postępowania w przypadku rozpowszechniania przez ucznia pornografii w szkole

Przypadek rozpowszechniania pornografii w szkole przez ucznia	
Cel uruchomienia procedury	Zapewnienie bezpieczeństwa fizycznego, psychicznego i emocjonalnego uczniów na wypadek zagrożenia wewnętrznego, związanego z rozpowszechnianiem materiałów o charakterze pornograficznym.
Osoby odpowiedzialne za zarządzanie	Dyrektor lub wicedyrektor szkoły; w przypadku ich nieobecności – osoba przez nich upoważniona.
Sposób postępowania	• w przypadku otrzymania przez nauczyciela/rodzica lub inną osobę informacji o rozpowszechnianiu przez ucznia pornografii w internecie lub szkole bezzwłoczne powiadomienie dyrektora szkoły oraz administratora sieci o zaistniałym zdarzeniu; • w przypadku, gdy uczeń przekazuje informację o osobach, które pokazywały materiały pornograficzne, zapewnienie mu anonimowości w celu uniknięcia ewentualnych konsekwencji związanych z przemocą skierowaną wobec tego ucznia ze strony sprawców zdarzenia; • przekazanie przez dyrektora pracownikom szkoły informacji o stwierdzonym zagrożeniu bez wskazywania konkretnego ucznia; • podjęcie przez wychowawcę klasy i pedagoga działań profilaktycznych wśród uczniów w celu omówienia zagrożeń, jakie niesie za sobą upublicznianie materiałów o charakterze pornograficznym, oraz wskazania możliwych konsekwencji tego typu działań; • wezwanie przez dyrektora do szkoły rodziców/prawnych opiekunów ucznia, który rozpowszechniał materiały pornograficzne; • przeprowadzenie przez wychowawcę lub pedagoga, rozmowy

	z rodzicami/prawnymi opiekunami ucznia sprawcy na temat zdarzenia.
--	--

Nieprawidłowe zachowania psychoseksualne w szkole – procedury postępowania w przypadku wystąpienia prostytucji

Przypadek prostytucji wśród uczniów	
Cel uruchomienia procedury	Zapewnienie bezpieczeństwa fizycznego, psychicznego i emocjonalnego uczniów w przypadku zagrożenia wewnętrznego, związanego z prostytucją w szkole lub wśród uczniów.
Osoby odpowiedzialne za zarządzanie	Dyrektor lub wicedyrektor szkoły; w przypadku ich nieobecności – osoba przez nich upoważniona.
Sposób postępowania	• w przypadku otrzymania informacji o sytuacji, w której uczeń był świadkiem czynności noszących znamiona prostytucji, powiadomienie o zaistniałym wydarzeniu dyrektora szkoły przez nauczyciela przyjmującego zgłoszenie; • w przypadku stwierdzenia przez pracownika/nauczyciela, że uczeń świadomie lub nie, dopuszczał się czynności, które mogłyby być uznane za prostytuowanie się, wezwanie do szkoły rodziców/prawnych opiekunów ucznia;

Sposób postępowania	• przeprowadzenie przez wychowawcę rozmowy z rodzicami/opiekunami prawnymi oraz z uczniem w ich obecności; w przypadku potwierdzenia informacji zobowiązanie ucznia do zaniechania negatywnego postępowania, zaś rodziców/opiekunów prawnych – bezwzględnie do szczególnego nadzoru nad jego zachowaniem (w toku interwencji profilaktycznej ewentualne skierowanie do specjalistycznej placówki i udział ucznia w programie terapeutycznym); • jeżeli rodzice/opiekunowie prawni ucznia odmawiają współpracy lub nie stawiają się do szkoły, a nadal z wiarygodnych źródeł napływają informacje o przejawach demoralizacji ich dziecka, pisemne powiadomienie przez dyrektora szkoły o zaistniałej sytuacji sądu rodzinnego lub policji (specjalisty ds. nieletnich); • w sytuacji, gdy szkoła wykorzystała wszystkie dostępne jej środki oddziaływań wychowawczo-profilaktycznych (rozmowa z rodzicami, ostrzeżenia ucznia, spotkania z pedagogiem), a ich zastosowanie nie przynosi oczekiwanych rezultatów, powiadomienie przez dyrektora szkoły sądu rodzinnego lub policji (dalszy tok postępowania leży w kompetencji tych instytucji); • ustalenie przez dyrektora szkoły, w porozumieniu z rodzicami/prawnymi opiekunami dalszych działań z udziałem psychologa w celu zapewnienia opieki uczniowi, który świadomie lub nie dopuścił się czynności, które mogłyby być uznane za prostytuowanie się.
Podstawa prawna	<i>Kodeks karny</i> : art. 18 § 3; art. 203; art. 204.

Procedura postępowania w sytuacji wystąpienia niepokojących zachowań seksualnych uczniów w szkole

Niepokojące zachowania seksualne uczniów w szkole	
Cel uruchomienia procedury	Zapewnienie bezpieczeństwa fizycznego, psychicznego i emocjonalnego uczniów w przypadku zagrożenia wewnętrznego, związanego z zachowaniami uczniów o charakterze seksualnym.
Osoby odpowiedzialne za zarządzanie	Dyrektor lub wicedyrektor szkoły; w przypadku ich nieobecności – osoba przez nich upoważniona.
Sposób postępowania	• powiadomienie przez nauczyciela lub innego pracownika szkoły wychowawcy klasy i/lub pedagoga szkolnego o przypadkach niepokojących zachowań seksualnych uczniów w szkole (gdy uczeń przekazuje nauczycielowi informację o niepokojących zachowaniach seksualnych innego ucznia, konieczne jest zapewnienie mu anonimowości w celu uniknięcia ewentualnej przemocy/odwetu); • przeprowadzenie przez wychowawcę lub pedagoga rozmowy z uczniem oraz poinformowanie o zaistniałym zdarzeniu rodziców ucznia; • zobowiązanie rodziców przez wychowawcę lub pedagoga do szczególnego nadzoru nad dzieckiem oraz ustalenie z nimi dalszego postępowania, w przypadku gdy rozmowa z uczniem okazuje się niewystarczająca do zmiany jego zachowania; • w sytuacji, kiedy rodzice odmawiają współpracy lub nie reagują na wezwanie do pojawienia się w szkole, a szkoła wykorzystwała dostępne jej metody oddziaływań i zachowanie ucznia nie zmienia się, pisemne powiadomienie przez dyrektora szkoły wydziału rodzinnego i nieletnich sądu rejonowego oraz wydziału ds. nieletnich policji; • powiadomienie przez pedagoga, w porozumieniu

	z dyrektorem, najbliższej jednostki policji (po uprzednim zawiadomieniu o zajściu rodziców/opiekunów prawnych ucznia), w przypadku, gdy zachowanie ucznia świadczy o możliwości popełnienia przez niego przestępstwa (np. gwałtu); sporządzenie notatki służbowej na temat całego zdarzenia przez pedagoga.
--	---

Wypadek ucznia w szkole – procedury postępowania pracowników szkoły gwarantujące poszkodowanemu w wypadku uczniowi należytą opiekę i niezbędną pomoc

Wypadek ucznia/uczniów w szkole	
Cel uruchomienia procedury	Zapewnienie profesjonalnych działań pracowników szkoły, gwarantujących uczniowi poszkodowanemu w wypadku w szkole należytą opiekę i niezbędną pomoc.
Osoby odpowiedzialne za zarządzanie	Dyrektor lub wicedyrektor szkoły, a w przypadku ich nieobecności – osoba upoważniona przez nich.
Sposób postępowania	Wypadek ucznia jest to nagłe zdarzenie wywołane przyczyną zewnętrzną, powodujące uraz lub śmierć, które nastąpiło w czasie pozostawania ucznia pod opieką szkoły: na terenie szkoły lub poza jej terenem (w trakcie wycieczki lub wyjścia pod opieką nauczycieli).
	1. Udzielenie poszkodowanemu pierwszej pomocy przedmedycznej Pracownik szkoły, który otrzymał wiadomość o wypadku ucznia, niezwłocznie zapewnia poszkodowanemu opiekę, w szczególności sprowadzając fachową pomoc medyczną, a w miarę możliwości udzielając poszkodowanemu pierwszej pomocy. Udzielenie pierwszej pomocy w wypadkach jest prawnym obowiązkiem każdego pracownika szkoły. Jej nieudzielenie, szczególnie przez

	osobę odpowiedzialną za bezpieczeństwo ucznia, skutkuje sankcją karną. Gdy do wypadku ucznia dochodzi podczas lekcji nauczyciel przerywa ją, wyprowadzając uczniów z miejsca zagrożenia – jeżeli warunki w miejscu, w którym prowadzone są zajęcia, stwarzają nadal zagrożenie dla bezpieczeństwa uczniów. Pracownik zobowiązany jest do niezwłocznego powiadomienia dyrektora szkoły o sytuacji. 2. Obowiązek powiadamiania i zabezpieczenia miejsca zdarzenia O każdym wypadku zawiadamia się niezwłocznie: rodziców/opiekunów prawnych poszkodowanego, pracownika szkoły odpowiedzialnego za bezpieczeństwo i higienę pracy, społecznego inspektora pracy, organ prowadzący szkołę lub placówkę oraz radę rodziców. O wypadku śmiertelnym, ciężkim i zbiorowym zawiadamia się niezwłocznie prokuratora. O wypadku, do którego doszło w wyniku zatrucia, zawiadamia się niezwłocznie państwowego inspektora sanitarnego. Zawiadomienia dokonuje dyrektor lub upoważniony przez niego pracownik szkoły. Fakt ten powiadamiający dokumentuje w sposób ustalony w danej szkole (podając datę i godzinę powiadomienia rodziców/opiekunów prawnych ucznia o wypadku). W niegroźnych przypadkach (brak wyraźnych obrażeń – np. widoczne tylko lekkie zaczerwienienie, zadrapanie, lekkie skaleczenie), po udzieleniu pierwszej pomocy poszkodowanemu uczniowi, nauczyciel/wychowawca ustala potrzebę wezwania pogotowia ratunkowego oraz potrzebę wcześniejszego przyjścia rodzica/ opiekuna prawnego i godzinę odbioru dziecka ze szkoły w dniu zdarzenia.
--	--

Sposób postępowania	W przypadku wezwania pogotowia ratunkowego w szkole powinni przebywać powiadomieni przez szkołę rodzice. Jeżeli lekarz stwierdzi konieczność hospitalizacji, rodzice jadą razem z dzieckiem do szpitala. Jeżeli rodzice nie dotarli do szkoły przed odjazdem karetki pogotowia (ciężki wypadek, osoba wymagająca natychmiastowej pomocy), razem z dzieckiem jedzie do szpitala dyrektor lub pracownik wskazany przez dyrektora szkoły. Informację o powyższych ustaleniach przekazuje się rodzicom/ prawnym opiekunom ucznia oraz dokumentuje. W każdym przypadku, gdy widoczne są obrażenia, urazy, niepokojące objawy, dyrektor lub upoważniona osoba wzywa pogotowie ratunkowe. Jeżeli wypadek został spowodowany niesprawnością techniczną pomieszczenia lub urządzeń, należy zabezpieczyć je nienaruszone do momentu pojawienia się odpowiednich służb. Dyrektor zabezpiecza je do czasu dokonania oględzin lub wykonania szkicu przez zespół powypadkowy. Jeżeli wypadek zdarzył się w czasie wyjścia, imprezy organizowanej poza terenem szkoły, wszystkie stosowne decyzje podejmuje opiekun grupy/kierownik wycieczki i odpowiada za nie oraz powiadamia właściwe służby (pogotowie, policję itp.). Do czasu rozpoczęcia pracy przez zespół powypadkowy dyrektor zabezpiecza miejsce wypadku w sposób wykluczający dopuszczenie osób niepowołanych. Jeżeli czynności związanych z zabezpieczeniem miejsca wypadku nie może wykonać dyrektor, wykonuje je upoważniony przez dyrektora pracownik szkoły. 3. Zespół powypadkowy Dyrektor szkoły powołuje zespół powypadkowy. W jego skład wchodzi z zasady pracownik odpowiedzialny za bezpieczeństwo i higienę pracy oraz społeczny inspektor pracy. Jeżeli z jakichkolwiek powodów nie jest możliwy udział w pracach zespołu jednej z osób – dyrektor powołuje w jej miejsce innego
---------------------	--

	pracownika szkoły lub placówki przeszkolonego w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy. Jeżeli w działaniach zespołu nie mogą uczestniczyć ani pracownik służby bezpieczeństwa i higieny pracy, ani społeczny inspektor pracy, w skład zespołu wchodzi dyrektor oraz pracownik szkoły przeszkolony w zakresie bhp . W działaniach zespołu może uczestniczyć przedstawiciel organu prowadzącego, kuratora oświaty lub rady rodziców. Przewodniczącym zespołu jest pracownik odpowiedzialny za bhp w szkole, a jeżeli nie ma go w składzie zespołu – społeczny inspektor pracy. Jeżeli w zespole nie ma ani pracownika służby bhp, ani społecznego inspektora pracy, przewodniczącym zespołu spośród pracowników szkoły wyznacza dyrektor.
Sposób postępowania	4. Postępowanie powypadkowe Zespół powypadkowy: • przeprowadza postępowanie powypadkowe i sporządza dokumentację powypadkową; • powiadamia rodziców/opiekunów prawnych o wypadku i wzywa ich do szkoły; • rozmawia z uczniem (w obecności rodzica/opiekuna prawnego lub wychowawcy/pedagoga) i sporządza protokół; • rozmawia ze świadkami wypadku i sporządza protokoły; jeżeli świadkami są uczniowie, rozmowa odbywa się w obecności wychowawcy lub pedagoga, a protokół odczytuje się w obecności ucznia – świadka – i jego rodziców/ opiekunów prawnych; • sporządza szkic lub fotografię miejsca wypadku; • uzyskuje pisemne oświadczenie nauczyciela, pod opieką którego uczeń przebywał w czasie, gdy zdarzył się wypadek; • uzyskuje opinię lekarską z opisem doznanych obrażeń i określeniem rodzaju wypadku; • protokół powypadkowy sporządza się nie później niż w ciągu

	14 dni od daty zgłoszenia wypadku i przekazuje niezwłocznie do zatwierdzenia pracodawcy. Przekroczenie 14 - dniowego terminu może nastąpić w przypadku, gdy wystąpią uzasadnione przeszkody lub trudności uniemożliwiające sporządzenie protokołu w wyznaczonym terminie. W sprawach spornych rozstrzygające jest stanowisko przewodniczącego zespołu. Członek zespołu, który nie zgadza się ze stanowiskiem przewodniczącego, może zgłosić zdanie odrębne, które odnotowuje się w protokole powypadkowym. Jeżeli do treści protokołu powypadkowego nie zostały zgłoszone zastrzeżenia rodziców/opiekunów prawnych ucznia poszkodowanego, postępowanie powypadkowe uznaje się za zakończone. Protokół powypadkowy sporządza się w dwóch egzemplarzach dla: poszkodowanego i szkoły, która przechowuje go w dokumentacji powypadkowej wypadku ucznia. Z treścią protokołu powypadkowego i innymi materiałami postępowania powypadkowego zaznajamia się poszkodowanego małoletniego i jego rodziców/opiekunów prawnych lub poszkodowanego pełnoletniego. Jeżeli poszkodowany pełnoletni zmarł lub nie pozwala mu na to stan zdrowia, z materiałami postępowania powypadkowego zaznajamia się jego rodziców/opiekunów prawnych. Protokół powypadkowy doręcza się osobom uprawnionym do zaznajomienia się z materiałami postępowania powypadkowego.
--	--

Sposób postępowania	5. Składanie zastrzeżeń do protokołu powypadkowego W ciągu 5 dni od dnia doręczenia protokołu powypadkowego osoby, którym go doręczono, mogą zgłosić zastrzeżenia do ustaleń protokołu (są o tym informowane podczas jego odbierania). Zastrzeżenia składa się przewodniczącemu zespołu ustnie lub na piśmie, a przewodniczący wpisuje je do protokołu. Zastrzeżenia mogą dotyczyć w szczególności: niewykorzystania wszystkich środków dowodowych niezbędnych dla ustalenia stanu faktycznego, sprzeczności istotnych ustaleń protokołu z zebrany materiał dowodowy. Zastrzeżenia rozpatruje organ prowadzący szkołę. Po rozpatrzeniu zastrzeżeń organ prowadzący szkołę może: zlecić dotychczasowemu zespołowi powypadkowemu wyjaśnienie ustaleń protokołu lub przeprowadzenie określonych czynności dowodowych, powołać nowy zespół celem ponownego przeprowadzenia postępowania powypadkowego. 6. Dokumentacja Dyrektor szkoły prowadzi rejestr wypadków. Dyrektor wskazuje prawidłowe zachowania i odstępstwa od niniejszej procedury, informuje o wnioskach i podjętych działaniach profilaktycznych zmierzających do zapobiegania analogicznym wypadkom.
---------------------	---

Czyn karalny popełniony przez ucznia – procedury postępowania w przypadku popełnienia przez ucznia czynu karalnego oraz udzielania pomocy uczniowi będącemu sprawcą czynu karalnego

	Popelnienie przez ucznia czynu karalnego
Cel uruchomienia procedury	Zapewnienie bezpieczeństwa fizycznego w szkole w przypadku popełnienia przez ucznia czynu karalnego oraz udzielenie pomocy uczniowi – sprawcy czynu karalnego.
Osoby odpowiedzialne za zarządzanie	Dyrektor lub wicedyrektor szkoły, a w przypadku ich nieobecności – osoba upoważniona przez nich.

Podstawy uruchomienia działań	Przypadek może dotyczyć ucznia, który dopuścił się czynu po ukończeniu lat 13, ale nie ukończył lat 17, bądź ucznia, który nie ukończył 18. r.ż., wówczas zastosowanie mają przepisy zawarte w <i>Ustawie o postępowaniu w sprawach nieletnich z dnia 26 października 1982 r.</i>, Dz. U. 1982., Nr 35, poz. 228, z późn. zm. Przypadek może dotyczyć ucznia pełnoletniego (po 18. r.ż.), który popełnił czyn karalny, wówczas podlega on przepisom prawa ogólnie przyjętym wobec osób dorosłych.
Sposób postępowania	• osoba, która była świadkiem popełnienia czynu karalnego lub dostrzegła zagrożenie, zobowiązana jest do powiadomienia dyrektora szkoły; • dyrektor szkoły odpowiada za ustalenie okoliczności czynu i ewentualnych świadków zdarzenia; • w przypadku, gdy sprawcą jest małoletni/niepełnoletni uczeń danej szkoły przebywający na jej terenie, wyznaczone przez dyrektora osoby winny zatrzymać i przekazać go dyrektorowi szkoły lub pedagogowi pod opiekę; • dyrektor szkoły winien powiadomić rodziców/opiekunów prawnych ucznia o zaistniałej sytuacji; • dyrektor szkoły jest zobowiązany do niezwłocznego powiadomienia policji w przypadku, gdy sprawa jest poważna (np. rozbój, uszkodzenie ciała itp.) lub w przypadku, gdy sprawca jest pełnoletni bądź nie jest uczniem szkoły; do jego obowiązków należy także zabezpieczenie ewentualnych dowodów lub przedmiotów pochodzących z przestępstwa i przekazanie ich policji. • dyrektor szkoły nie ma prawa przeprowadzać czynności zarezerwowanych dla policji (np. przesłuchiwanie, przeszukiwanie).

Ofiara czynu karalnego – procedury postępowania w przypadku zidentyfikowania w szkole ucznia będącego ofiarą czynu karalnego oraz udzielania pomocy uczniowi będącemu ofiarą czynu karalnego

Zidentyfikowanie ucznia jako ofiary czynu karalnego	
Cel uruchomienia procedury	Zapewnienie bezpieczeństwa fizycznego w szkole w przypadku zidentyfikowania w szkole ucznia będącego ofiarą czynu karalnego oraz udzielenie pomocy uczniowi – ofierze czynu karalnego.
Osoby odpowiedzialne za zarządzanie	Dyrektor lub wicedyrektor szkoły; w przypadku ich nieobecności – osoba przez nich upoważniona.
Podstawy uruchomienia działań	Sytuacja, w której uczeń stał się ofiarą czynu karalnego zabronionego przez <i>Ustawę o postępowaniu w sprawach nieletnich</i> .
Sposób postępowania	- osoba, która była świadkiem popełnienia czynu karalnego lub dostrzegła zagrożenie, winna udzielić ofierze pierwszej pomocy (przedmedycznej) bądź zapewnić jej udzielenie poprzez wezwanie lekarza, w przypadku kiedy ofiara doznała obrażeń; - świadek powinien powiadomić o sytuacji dyrektora szkoły;
Sposób postępowania	- obowiązkiem dyrektora szkoły jest niezwłoczne powiadomienie rodziców/opiekunów prawnych ucznia – ofiary czynu karalnego; - dyrektor szkoły winien niezwłocznie wezwać policję, szczególnie w przypadku, kiedy istnieje konieczność profesjonalnego zabezpieczenia śladów przestępstwa, ustalenia okoliczności i ewentualnych świadków zdarzenia; - ofiara czynu karalnego powinna otrzymać pomoc, wsparcie psychologiczne.

Program Wychowawczo – Profilaktyczny Zespołu Szkół Nr 1 w Zgierzu
został pozytywnie zaopiniowany na posiedzeniu Rady Pedagogicznej
w dniu 14 września 2022 roku.

Program Wychowawczo – Profilaktyczny Zespołu Szkół Nr 1 w Zgierzu
został zatwierdzony przez Radę Rodziców w dniu 14 września 2022 roku,
po pozytywnym zaopiniowaniu przez Radę Pedagogiczną na posiedzeniu
14 września 2022 roku.

Program Wychowawczo – Profilaktyczny został opracowany w składzie:

Chylińska Marietta
Grzelak Bartosz
Kowalska Agnieszka
Pawlak-Przybyłowicz Albina
Sobczak Paula